

LA FÉDÉRATION BALKANIQUE

BIMENSUEL

ORGANE DES PEUPLES OPPRIMÉS ET MINORITÉS NATIONALES DES BALKANS
 БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА
 BALKANSKA FEDERACIJA FEDERACIONI BALKANIK
 ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ FEDERATIJA BALCANICA

بالقان فدراسیونی

BALKANSKA FEDERACIJA

POLUMJESEČNIK

GLASILO POTLACENIH NARODA I NARODNIH MANJINA BALKANA

Ne junačka individualna akcija, već junačka borba masa!

Veliko-srpski diktatori navijestili su pred 6 januar 1931 pompezne zvanične proslave povodom dvogodišnjice diktature. Proslave dana, kada su narodima Jugoslavije oduzeti i posljednji ostaci nacionalnih, građanskih i političkih prava, i kad im je na prsa stala krvava čizma veliko-srpske generalske klike... A zatim, prasnulo je pet bombi potpaljenih od hrvatskih nacionalista, kao znak protesta protiv dvogodišnje krvave vladavine beogradskih veliko-srpskih tirana.

Da bi pred inostranom javnošću pokazao da te bombe ne znače ništa, da se ne tiču raspoloženja hrvatskoga naroda, šef diktatorskog režima kralj Aleksandar pravi posjet Zagrebu. Uz pratnju nekoliko bataljona garde, žandarmerije, špijuna i fašističke zlatne mladeži iz «Mlade Jugoslavije» prolazi Aleksandar Posljednji kroz ulice Zagreba, pored zatvorenih prozora, za kojima čute zagrebčani stisnutih zuba... I zatim kroz nekoliko dana praska još jedna bomba u zgradi fašističke omladine «Mlade Jugoslavije». Jedan hrvatski seljak Radićevac poslije nekoliko dana, u ljutini ubija od policije nametnutog predsjednika općine Berića, plaćenoga agenta diktature, kada ga ovaj tjera da izađe na stanicu i pozdravi kralja pri prolazu kroz njegovo selo. Kralja, u čijem je dvoru skovano ubijstvo Stjepana Radića...

Kroz ulice Beča juri luksuzni auto najmladjega balkanskog vlastodržca, albanskoga kralja Ahmeda Zogu. Noćni luksuzni lokali prave dobar pazar od bečara Zogu, malog sultana Albanije. Kralj se provodi sa svojim prijateljicama. Pare se ne žale, pare albanskoga naroda, najsiromašnijega među svim balkanskim narodima. Ko je taj Ahmed Zogu? Beg, gulikoža siromašnog Mata. Ubica Bajram Cura, oca albanske slobode; ubica Azim Bejta, Gurakućija i stotine albanskih nacionalnih revolucionara. Nekadnji saveznik veliko-srpskih imperijalista, dželata Kosova, koji je sa srpskim preobučenim bataljonima zbacio albansku nacionalističku vladu 1924. godine i odrekao se Kosova. Sadanji agent italijanskog imperijalizma koji je savez sa veliko-srpskim tiranima zamijenio sa bolje plaćenim vasalstvom imperijalističkoj Italiji. Šef begova i sprovedilac begovske agrarne politike i stub feudalnoga ropstva siromašnih albanskih seljaka. Kralj po milosti Musolinija koji je za sigurnost svoje bijedne i krvave krune stavio albanski narod u službu talijanskom imperijalizmu, predao svu zemlju — njene finansije, vojsku, cijelu državnu upravu — pod kontrolu Talijana. Predao petroleumske koncesije Talijanima i Englezima... Na toga maloga sultana Albanije padaju pred bečkom operom revolverski metci dvojice albanskih nacionalista: Camija i Gjelosija. Ne pogadjaju ga, jer on lukavo pada u dno kola i krije se, gurajući ispred sebe za zaštitu, i s desne strane, svoga adjutanta Topolaja koji gine «za kralja»...

Šta znače ovi atentati u Jugoslaviji? Oni su izraz ogorčenja, neprijateljstva masa, pritisanog hrvatskoga naroda. Oni su jedna vrsta odgovora na krvavi diktatorski režim koji je zadavio hrvatske mase, obespravio i zarobio hrvatski narod, bacio u tamnice, isprebijao i poubijao stotine najvaljanijih

sinova hrvatskoga naroda i hrvatskog revolucionarnog radništva.

Jesu li pucnji dvojice Albanaca u Beču izraz raspoloženja dvojice besposlenih Albanaca koji odavno nisu pucali iz pušaka? Ne, već oni su jedan gromki protest ugnjetenih i porobljenih ponositih albanskih gorštaka protiv jednoga tiranskoga režima kome na čelu stoji Ahmed Zogu.

Jugoslavenska diktatorska policija odmah poslije atentata u Hrvatskoj pobacala je stotine Hrvata u zatvore. Podvrgla ih je mukama, pod kojima su trojica već izdahnuili: Poropad, elektrotehničarski radnik, Habijanić i Zvonko Topolnik — seljaci. Poslije atentata u Beču, bečka policija uhapsila je atentatore i sprema se da ih kao zločince sudi najtežom kaznom.

Jugoslavenska podla režimska štampa zapjenušila je od bijesa na «zločince» hrvatske teroriste koji se usudjuju remetiti mir tirana. Ona ista štampa koja sa tri reda notira osude revolucionarnih radnika i nacionalista na stotine godina tamnice i robije, koja prećutkuje stotine ubijstava koje je diktatorska policija izvršila i vrši svakoga dana u svima zatvorima širom zemlje. Bečka građanska štampa sve do socijalističkog «Arbeiter Zeitung-a» pokazala se isto tako veoma revnosna, da atentat na Ahmeda Zogu iskoristi u borbi protiv prava azila i da osudi «zločince» i «ubice».

Mi izjavljujemo i jednima i drugima: *nacionalisti atentatori, hrvatski kao i albanski, nisu zločinci!* Oni su samo junački mučenici pogrešnih metoda borbe protiv tirana i nacionalnih ugnjetača. Mi nacionalisti revolucionari — kao što smo toliko puta naglašavali — nismo pristalice individualne akcije i individualnog terora. Ne zbog toga što mislimo da ne treba skidati glave tirana, ili što oni to nisu zaslužili. *Mi ne mislimo da su režimi anonimni i da nemaju svoje žive nosioce. Ti živi nosioci zaslužili su ne jedanput, već po sto puta da izgube svoje zločinačke glave.* Nismo mi protiv individualnog terora zbog toga što se bojimo napada tiranske plaćene štampe, koja brani individualna i masovna ubijstva diktatora. Ta štampa nema nikakvog moralnoga prava da osudjuje djela individualnoga terora. *Polomiti ne samo plaćena pera te štampe, već i ruke zajedno sa perima — bio bi vrlo blag odgovor na podlosti te štampe.*

Mi smo protiv individualnog terora zato što je on, s obzirom na naše revolucionarne ciljeve, *neizbjehodna taktika.* Naša revolucionarna taktika ide za tim, da sruši do temelja jedan režim. Ako zajedno sa režimom padnu i nosioci toga režima — onda je time samo izvršena puna istorijska presuda. Ali ako padne nekoliko glava, a režim ostane — onda smo promašili naš cilj. A režim će ostati, uprkos najjačem individualnom teroru protiv pojedinih nosioca režima ili njihovih slugu, *ako ne prikupimo mase oko sebe, ako ih ne organizujemo i ne osposobimo za borbu, za ustanak, ako ne budemo istakli snage koje će biti u stanju da sruše cio aparat sile jednog ugnjetačkog režima.*

F.P. 7550

Te individualne akcije koje smo napred naveli jesu vjerni izraz nezadovoljstva, protesta ugnjetenih masa. Ali one ne puštaju u revolucionarni tok snage tih masa, ne stivaju te snage u borbenu zajednicu i ne pojačavaju tu zajednicu. Jesu li one pak samo početak jedne široke akcije masa, organizovanih, spremljenih za borbu, sa jasnim ciljem i revolucionarnim rukovodstvom, — onda one prestaju biti individualne akcije, onda su one samo uvod u veliku revolucionarnu borbu masa koju mi nacionalni revolucionari propovijedamo, koju organizujemo i smatramo kao jedinu taktiku u borbi za nacionalno oslobodjenje. Ali akcije o kojima je riječ nisu to i uz to predstavljaju još i opasan put koji često olakšava položaj jednog ugnjetackog režima . . . Mase koje iskreno simpatišu svim junačkim aktima, dolaze u zabludu da ih i junački pojedinci mogu osloboditi.

To naročito važi za hrvatske seljačke mase, koje velikim dijelom stoje pod uticajem miroljubive ideologije Radićeve Partije i koje još nisu svijesne, da u borbi protiv režima velikosrpske diktature treba one, te milijunske mase, najaktivnije da učestvuju. One podliježu shvatanju, da će ih ti energični, požrtvovni ljudi osloboditi od tiranije, da će nekoliko uspješnih atentata zastrašiti diktatore i natjerati ih na popuštanje. Medjutim diktatori uspijevaju ne sa mnogo muke da postepeno hvataju najhrabrije elemente, da uništavaju jedan za drugim kadrove borbene avantgarde — potpuno sigurni kada vide, da se iza tih hrabrih pojedinaca ne zaljubljuju mase kuke i motike. Od pet bombi oko 6 januara 1931 nije ozbiljno zadržao diktatorski režim, i ako ga je od njih stresnulo srce, i on neće zadržati ni od pet novih bombi. Ali će ne samo zadržati već i pasti na

koljena od straha od pet seljačkih i radničkih armija u pet hrvatskih oblasti koje ustanu na noge s puškom, sa motikom, vilom, sikrom i motkom. Zadržtaće čak i od jednoga zbora od desetak hiljada sakupljenih siromašnih i upropašenih seljaka i radnika, koji traže hljeba i zemlju, koji traže uništenje zelaških dugova, oslobodjenje od poreza, oslobodjenje od obijesnih agenata diktature . . .

Prikupljanjem masa i uvodjenjem masa u borbu u svim pitanjima koja se tiču života i slobode masa; proširavanjem borbe na tim pitanjima iz jednoga sela ili grada na čitav srez, okrug i čitavu zemlju — priprema se istinska borba i hvatanje u koštac sa jednim ugnjetackim režimom. Samo tako će se moći «zastrašiti», samo tako će se moći srušiti današnji diktatorski, protivnarodni režimi i u Jugoslaviji, i u Albaniji, i u svim balkanskim zemljama. Individualni teror ne može to učiniti. Zato ga mi ne prihvaćamo. Zavaravati mase individualnim terorom i uspavljivati njihovu energiju znači olakšavati položaj režima. Računati da se individualnim terorom ubije ugled Jugoslavije u Evropi, ili nadati se na pomoć imperijalista drugih zemalja da nam pomognu osloboditi se velikosrpskog imperijalizma — kako to pojedini hrvatski loši nacionalisti misle — mogu samo sakatiti revoluciju u Hrvatskoj i služiti neprijateljima hrvatskoga naroda, kako u Beogradu tako i u drugim prijestolnicama evropskih imperijalista.

Odajući poštu pa i simpatije pojedinim herojima, ali herojima pogriješne taktike, mi dovikujemo hrvatskim masama: *ne junačka borba pojedinaca, već junačka borba ugnjetenih radnih masa jeste jedini put nacionalnom i socijalnom oslobodjenju!*

R. Radev

Temelji, putevi i izgledi nacionalno-revolucionarnih pokreta na Balkanu

Borba za nacionalno oslobodjenje na Balkanu ima historiju veoma poučnu. Analiza i ocjena dosadašnjih iskustava nacionalnih pokreta: makedonskog, hrvatskog, albanskog, dobrudžanskog, tračkog itd. zadatak je od velike i bitne važnosti za neprestani i stalni razvitak nacionalno-revolucionarnih pokreta, za pripremanje i osiguranje njihove pobjede. Ovaj članak napisan je kao doprinos toj temi.

I.

Gradjansko-demokratska revolucija na Balkanu morala je drukčije da se razvija i da drukčije svrši nego li je to bio slučaj na Zapadu. Počela je poglavito u vezi sa ratovima protiv turskog carstva i svršila je sa ovim posljednjim. Buržujske klase koje se obrazovale u balkanskim zemljama nisu došle do svog gospodujućeg položaja uslijed neke pobjede buržujsko-demokratske revolucije koja bi išla za obaranjem i uništenjem feudalizma i osnivanjem nacionalnih država, nego uslijed sloma turskog feudalnog gospodstva na Balkanu, koji je slom bio posljedica rata. Buržujske klase koje su, već od samog početka svog postanka, bile potpuno ovisne od carističke Rusije i država zapadne Evrope, prepustiše svoj udes u ruke stranih osvajača na Balkanu, pretvoriše se u oruđe njihovih zavojevačkih planova i ciljeva njihove internacionalne politike, postadoše njihovi posrednici za pljačkanje i tlačjenje balkanskih naroda i konačno se pretvoriše u kontra-revolucionarnu klasu, nakon što su napustili za uvijek puteve gradjansko-demokratske revolucije.

Oslobodjenje balkanskih naroda od dugog turskog feudalnog gospodstva i njihovo odcijepljenje u odijeljene države ostvareno je uslijed aktivnog upletanja velikih sila koje su bile zainteresovane na vlasti na Balkanu, i uslijed niza ratova protiv turskog carstva. Tako su tamo, od časa utvrđenja granica ovih zemalja (Grčka, Srbija, Rumunjska, Bugarska, Albanija) interesi velikih kapitalističkih sila igrali veoma važnu ulogu, sve kao stvarni izmjenični odnos njihovih sila na Balkanu u danim okolnostima. Naprotiv, obziri etnografskog karaktera i pitanje nacionalnog ujedinjenja balkanskih naroda moradoše da ostanu u pozadini. Tako je državna podjela Balkana, daleko od toga da odgovara životnim interesima balkanskih naroda, glavnim zahtjevima njihovog gospodarskog razvoja, razvitku njihovih proizvodjačkih snaga, bila tome često u izravnoj opreci.

Ratovi protiv Turske, koji požuriše i potpomogloše prodiranje kapitalizma na Balkanu, donijeli su doista djelomično riješenje zadataka gradjansko-demokratske revolucije. Feudalizam bio je konačno oboren u Srbiji i Bugarskoj, i u najvećem dijelu u Grčkoj. Tome je slijedilo posve prirodno stvaranje narodnih država Grčke, Srbije, Rumunjske, Bugarske i Albanije. Vlast je prešla, u balkanskim zemljama, u ruke nacionalne buržoazije koja tamo vlada u savezu sa dinastijama koje im nametnuše velike sile. Balkan je bio uveden u krug kapitalističkog razvoja.

Ali uza sve to agrarno pitanje na Balkanu (u Rumunjskoj, u Albaniji, Makedoniji, Traciji i djelomično u

Grčkoj) nije bilo nikako definitivno riješeno. Isto tako nije bilo riješeno nacionalno pitanje. Pod tadašnjim prilikama, riješenje ovih dvaju temeljnih pitanja bilo je nemoguće bez pobjedonosnog svršetka gradjansko-demokratske revolucije. Metoda zavojevačkih kapitalističkih ratova nije nikako mogla da to učini.

Balkanski rat protiv Turske (1912—1913) imao je kao posljedicu da je tursko carstvo izgubilo gotovo sve svoje balkanske pokrajine. Ovaj rat nije mogao, međutim, da doneše nacionalno oslobodjenje podjarmljenim Makedoncima, Tračanima, Albancima i Dobrudžancima. Savez izmedju Bugarske, Srbije i Grčke, ostvaren pod pokroviteljstvom carističke Rusije u cilju rata proti Turskoj, temeljio se je na planu zauzeća Makedonije i njene podjele izmedju saveznika. Ovaj savez je izazvao kasnije, kako se zna, rat izmedju saveznika za podjelu plijena, ugrabljenog Turskoj. Rumunjska se je takodjer umiješala u ovaj rat i prisvojila je južni dio Dobruđe, koji je dotle pripadao Bugarskoj.

Tako je balkanski rat, naviješten — službeno — za oslobodjenje potlačenih balkanskih naroda, svršio diobom Makedonije na tri dijela, izmedju Srbije, Grčke i Bugarske i raščerečenjem Tracije takodjer u tri dijela, izmedju Grčke, Bugarske i Turske, osvajanjem Dobruđe po Rumunjskoj, ponovnim porobljenjem albanskog naroda na Kosovu starog turskog carstva, itd. Balkanski rat povećao je nacionalnu po cijepanost, pojačao nacionalno ugnjetavanje i učinio još zamršenijim nacionalno pitanje na Balkanu.

Sa gledišta nacionalnog pitanja, položaj na Balkanu postaje još gori i zamršeniji poslije imperijalističkog rata od 1914—1918. i pregovaranja o miru koja poslije toga nastupiše. Pregovori o miru nisu u ničem promijenili postojeću raspisanost Makedonije i Tracije, porobljenje južne Dobruđe po Rumunjskoj, osvojenje albanskog Kosova po Srbiji, nego su i druge pokrajine i nove i ogromne mase pučanstva stavljene pod tuđi nacionalni jaram. Hrvatska, Dalmacija, Slovenija, Bosna, Heregovina, Vojvodina, Crna Gora bačene su pod vlast veliko-srpskih imperijalista i njihovog militarističkomonarhističkog režima.

Predjeli oko Caribroda i Bosiljevgrada, sa čisto bugarskim stanovništvom, bili su isto tako dodijeljeni Jugoslaviji. I zaista, veliko-srpski režim vlada nad Makedoncima, Albancima, Hrvatima, Slovencima, Crnogorcima, Madjarima, Bugarima, Turcima, Njemeima i Rumunjima, koji zajedno sačinjavaju više od dvije trećine čitavog stanovništva Jugoslavije. Jaram Rumunjske i Velike-Rumunjske širi se nad Besarabijom, Dobrudžom, Bukovinom, Erdeljem i Banatom, čije se stanovništvo sastoji u najvećem dijelu od Moldavaca, Madjara, Rusa, Ukrajinaca, Turaka, Bugara, Njemaca itd. Najveći dio Albanije nalazi se pod jarmom Jugoslavije i Grčke; najveći dio Albanaca živi izvan Albanije. Tako se nije, poslije imperijalističkog rata, opći nacionalni problem, na Balkanu, više ograničio na pitanja Makedonije, Dobruđe, Tracije i Albanije, nego se je još proširio na pitanja Besara-

bije, Hrvatske, Crne Gore, Dalmacije, Slovenije, Erdelja, Bukovine, itd. Mnogobrojnost i raznolikost historijskih, kulturno-socijalnih i etnografskih prilika, koje postoje u raznim balkanskim krajevima, daju nacionalnom problemu na Balkanu osobito zamršeni značaj. Ono, što je obzirom na nacionalno pitanje apsolutno zajedničko gotovo svim balkanskim krajevima, što sačinjava zajedničku bazu nacionalno-revolucionarnog pokreta na Balkanu, što uslovljuje temeljne tendencije njegovog razvoja i njegove glavne perspektive — to je činjenica da je nacionalno pitanje na Balkanu posvema povezano i spojeno sa agrarnim i seljačkim pitanjem, da se tamo srčika nacionalno-revolucionarnog pokreta sastoji od masa radnog seljaštva, da se nacionalno oslobođenje potlačenih balkanskih naroda ne može postići revolucijom koju bi vodila buržoazija, i da je nacionalna revolucija na Balkanu sastavni dio i jedan od čimbenika sveopće oslobodilačke borbe balkanskih radnih naroda, koja ne može dovesti do pobjede nego li pomoću jedinstvenog revolucionarnog fronta radnika, radnih seljaka i nacionalno potlačenih naroda.

Nacionalni problem na Balkanu ostaje neriješen. Nikad on nije bio tako zaoštren kao danas. I on postaje, uvijek, zaoštreniji i približava se svome odlučnom času. Nacionalni problem na Balkanu pripada najvažnijim pitanjima borbe protiv diktature kapitala i vladanja imperijalizma na Balkanu, kao i protiv pogibelji imperijalističkog rata. Ovaj problem vrši ogroman upliv na opću politiku, na opći položaj na Balkanu.

II.

Stav gospodujućih klasa i vlada balkanskih zemalja, u pogledu nacionalnog problema, diktuje im njihova želja da zadrže u svom posjedu osvojene krajeve i narode, i da upotrebe svoje odnosno nacionalne manjine u susjednim zemljama tako rekuć kao predmete izmjene za održanje svoje vlasti u zemlji, a također kao i sredstvo za nova osvajanja i teritorijalna proširivanja. «Rješenje» nacionalnog pitanja znači za njih u prvom redu prisilno odnrodjivanje sa strane gospodujuće nacije, izgon starosjedilačkog pučanstva koje se odupire odnrodjivanju sa njegovih ognjišta i držanje izvanrednih mjera u ovim krajevima. Gospodujuće klase na Balkanu ne poznaju i nisu nikad poznavale drugog «rješenja» nacionalnog pitanja, izuzevši možda za vrijeme rata, kada su ove rado pribjegle drugim radikalnim mjerama masovnog zatiranja stranog pučanstva i uništenja njihovih dobara. Tako su «saveznici» primjenom ove metode istrijebili na hiljade Turaka u Makedoniji, a srpske vlasti ogromne mase Albanaca. U toku svjetskog rata, ograničivale su bugarske vlasti masovne pokolje srpskog pučanstva u zaposjednutim srpskim predjelima, a isto je učinila srpska vojska sa albanskim pučanstvom, prolazeći kroz Albaniju.

Politika prisilnog odnrodjivanja i kolonizacije primjenjuje se u svim osvojenim krajevima. Ta se primjenjuje sa osobitom brutalnošću i oštrinom u krajevima koji, za balkanske države koje su ih osvojile, predstavljaju naročito veliku gospodarsku i stratejsku važnost, kao na primjer: Makedonija za Jugoslaviju i Grčku, Dobruđu, Besarabiju i Bukovinu za Rumunjsku, Kosovo i Jadransku obala za Jugoslaviju, Traciju za Grčku, itd.

Grčka je dala zato «klasični» primjer u Makedoniji i Traciji pod svojim jarmom. Grčka buržoazija izrabila je konvenciju o izmjeni Bugara i Grka, koji su bili prisiljeni da isele iz Makedonije, za Grke koje su se selili iz Turske i Bugarske, da organizuje prisilno masovno seljenje urođenog makedonsko-bugarskog i turskog pučanstva iz Makedonije i Tracije i da naseli na njegovo mjesto stotine hiljada grčkih bijegunaca iz Male Azije. «Dobrovoljni» karakter ovog odlaska samo je šuplja fraza, u cilju da prikrije okrutni prisilni akt. Osim toga, bijahu izdate razne mjere protiv makedonsko-bugarskog stanovništva koje je ostalo još u Makedoniji, da ga prisilno odnrodni (zabrana uporabe materinskog jezika, zatvaranje makedonskih škola i crkava, obveza slati makedonsku djecu u grčke škole, promjena makedonskih imena, itd.).

U Makedoniji pod srpskim jarmom, gdje neprestano vlada neka vrsta opasnog stanja, stenje makedonsko pučanstvo pod nečuvanim nacionalnim tlačenjem i potpunim oduzimanjem svakoga prava. Ono ne smije imati ni svojih crkva, ni svojih škola, niti svog pisma. Svaki je bugarski Makedonac obavezan da svoje ime promijeni u jedno srpsko ime. Napredni makedonski elementi stalno su i okrutno proganjani, a bande terorišu i pljačkaju pučanstvo. Nikada, pa niti pod režimima sultana, nije bilo makedonsko pučanstvo tako tlačeno i mučeno. Istodobno sa prisilnim odnrodjivanjem, naseljeni su srpski elementi, odani režimu, na najvažnijim tačkama Makedonije. U bugarskim predjelima oko Caribroda i Bosiljgrada, provadja se politika odnrodjivanja isto tako sa velikom revnošću.

Poznato je na koji način veliko-srpska militarističko-

fašistička diktatura bjesni u Hrvatskoj, na Kosovu, Crnoj Gori, itd. Ove su zemlje terorizovane ekonomski i politički, sa njima se upravlja kao sa polu-kolonijama, a postupa kao sa pravim objektima izrabljivanja i pljačke (pri razrezu pozreza, podjela javnih kredita, raspuštanje nacionalnih i kulturnih udruženja, itd.). Umorstva narodnih boraca, mučenja, masovna hapšenja, provokatorske metode insceniranja atentata, neprestano su na dnevnom redu.

Bugarske gospodujuće klase uveli su u petričkom okrugu (Makedonija pod bugarskim jarmom) režim još nasilniji i još više ugnjetavački nego li u ostalim djelovima bugarske države. Oni postupaju sa petričkim krajem, ekonomski i politički, kao sa osvojenim teritorijem. Nacionalno tlačenje izražuje se tu naročito u ekonomskom pljačkanju i političkom ugnjetavanju makedonskog pučanstva.

U Dobruđi, Besarabiji i Bukovini, rumunjska vlada izvlašćuje pod svim mogućim formama i izlikama najveći dio urođenog stanovništva, u korist novo naseljenih rumunjskih elemenata. Zakon o pravu vlasništva se obilno iskoristiće primjenom ove kolonijalne politike i ugnjetavanjem nerumunjskog pučanstva. Nacionalno tlačenje naročito je oštro, u svim mogućim oblicima, u Dobruđi i Besarabiji. Na hiljade i hiljade starosjedioca u Besarabiji i Dobruđi (Bugara, Moldavljana, Rusa) protjerano je sa njihovih ognjišta, otjerano iz njihovih domova.

Nacionalne manjine — Madjari, Njemci, itd. u Erdelju, Banatu, Vojvodini, itd. — stenju također pod nacionalnim jarmom i tlačenjem odnrodjivačke politike, i ako forme ovog nacionalnog ugnjetavanja nisu uvijek tako brutalne i oštre kao drugdje, obzirom na mali broj jedne nacionalne manjine, specijalni kulturni karakter, socijalnu strukturu, geografski položaj krajeva koje nastava ova manjina.

Politika odnrodjivanja i kolonizacije u Makedoniji, Traciji, Dobruđi, Besarabiji, itd., podvostručila je nasilje, u vezi sa mogućnosti ratnih zapletaja na Balkanu i obzirom na grozničave pripreve za rat proti Sovjetskoj Uniji, kao i uslijed pojačanja i raširenja borbe za nacionalno oslobođenje. Gospodujuće klase na Balkanu predosjećaju veliku pogibelj koja im prijeto od potlačenih krajeva, i čine sve moguće da oslabe na svaki mogući način sile potlačenih naroda, da ih dezorganizuju i demoralizuju.

Treba istaknuti, da sve građanske stranke gospodujućih nacija, od skrajne desnice do «ljevice», uključivši ovamo i socijaldemokrate, podržavaju i podupiru nacionalnu politiku svoje buržoazije. Dok se u mnogim drugim pitanjima ne slažu, pravdaju i bore jedni protiv drugih, odmah se ujedinjuju i slažu, kada se radi o nacionalnom pitanju i o nacionalnoj politici njihove gospodujuće klase. Socijaldemokrati gospodujućih naroda osobito su se istakli u ovom pogledu. Oni su najbolji advokati-branitelji nacionalne politike njihovih vlastitih buržoazija i zakleti neprijatelji oslobodilačke borbe, koju vode potlačeni narodi. Ali također socijaldemokrati i podjarmljenih naroda izjavljuju, da su apsolutni protivnici nacionalne revolucije. Oni propagiraju, zajedno sa gornjim slojevima podjarmljenih naroda, pomirenje i saradnju sa buržoazijom gospodujućih tlačitelja.

Ova politika odnrodjivanja i kolonizacije, koja tjera do ekcesesa nacionalno ugnjetavanje, dovela je do toga, da su upropašćeni krajevi, u kojima ona bjesni, da tamo materijalno, socijalno i kulturno stanje pučanstva postaje sve gore i gore, da njegova oslobodilačka borba nailazi na velike smetnje. Ali ova politika ne može nikako da riješi nacionalni problem na Balkanu i da tamo zaustavi nacionalno-revolucionarne pokrete. Sigurno, da je politika odnrodjivanja i kolonizacije mnogo otežala oslobodilačku borbu, ali ova politika, što podjarmljeni krajevi duguju balkanskom revolucionarnom proletariatu, neće nikada moći da postigne svoj konačni cilj, to jest onaj potpunog odnrodjenja i asimilacije potlačenih i podjarmljenih naroda.

Još više. Primjer Makedonije pod grčkim jarmom, gdje se tri četvrtine pučanstva danas sastoje od naseljenih grčkih seljaka, jasno dokazuje, da se tako ne može nikako maknuti s dnevnog reda makedonsko pitanje, pitanje ujedinjene i nezavisne Makedonije. Činjenica je, da se novo kolonizovani grčki seljaci stapljaju u Makedoniji ekonomski i socijalno; oni prosudjuju na makedonski način režim ove zemlje, priznaju da je njihov položaj i da su njihovi interesi istovjetni sa onima starosjedilačkog makedonskog pučanstva, dolaze do zaključka da se tri rasparčana dijela Makedonije moraju ujediniti u jednu političku i gospodarsku zajednicu, i stupaju sve više i više u opoziciju i borbu protiv atenskih tlačitelja. Izvan je svake sumnje, da će se naseljeno grčko seljačko pučanstvo u Makedoniji u više ili manje bliskoj budućnosti — što će ovisiti u najvišem stupnju o radu makedonske revolucionarne organizacije — boriti, u velikoj većini, rame uz rame sa urođenim makedonskim stanovništvom, za oslobođenje Makedonije od ovih današnjih zavojevača i ugnjeta-

vača grčkih, velikosrpskih i bugarskih — i to usprkos toga što su ovi kolonizovani seljaci grčkog podrijetla i što govore grčki. Grčka se buržoazija dakle, grdnno vara, predpostavlja juć, da joj je uspješno, grčkom kolonizacijom ovog dijela Makedonije pod njenim jarmom, ujediniti isti za uvijek sa Grčkom.

Trebalo bi ovdje uzeti u obzir još jednu činjenicu. Politika odnarođivanja i kolonizacije u Makedoniji, Traciji i Dobruđi izazvala je ogromno seljenje iz ovih zemalja, i ovi iseljenici, bačeni sa svojih ognjišta i svojih domova, žive na stotine hiljada u Bugarskoj i Turskoj. Izuzevši njihove najviše slojeve, koji su se pomiješali sa gospodujućim klasama bugarskom i turskom, sva ova velika masa iseljenika ostaje uglavnom priljubljena svojoj domovini; gaji čežnju i nadu da će se jednoga dana povratiti na svoja ognjišta, podupire oslobodilački nacionalni pokret i sačinjava važni faktor u zajedničkom nacionalno-revolucionarnom pokretu ovih bal-

kanskih zemalja. Neće biti doista lako riješiti pitanje, kako da se natrag vrati ove ogromne mase iseljenika u njihovu domovinu i na njihova ognjišta, a da se ne odstrani grčke, srpske i rumunjske radne seljake koji su tamo bili kolonizovani. Ali pitanje nije nikako neriješivo, i to će pitanje riješiti nacionalno potlačene mase, u jedinstvenom frontu sa proletarijatom i radnim seljaštvom, ono će biti sigurno riješeno u povoljnom smislu koliko za izbjeglice koje se vraćaju toliko za novo naseljeno radno pučanstvo.

Gospodujuće klase nisu u stanju da riješe nacionalno pitanje i da zaustave nacionalno-revolucionarne pokrete. Nacionalne ugnjetavanje, čiji bijes sve više i više raste, požuruje, naprotiv, svojim negativnim rezultatima, ujedinjenje pučanstva podjarmljenih i potlačenih krajeva, bez razlike narodnosti i jezika, tjera ovo pučanstvo u borbu koja je usko povezana sa općom borbom svih potlačenih protiv imperijalizma i fašizma na Balkanu.

(Konac u idućem broju).

G. Dimitrov

Novi ideolozi jugoslovenstva — stari pobornici diktature

Aleksandar Karadžordjević objavio je prije dvije godine svoju krvavu diktaturu, da pomoću bajoneta i svojih generala očuva baštinu imperijalističkog rata: prisvojene zemlje i pokorene narode. Tom je prigodom naglasio, da je cilj njegove diktature: očuvanje narodnog i državnog jedinstva. Upravo na prvom mjestu stalo mu je do državnog jedinstva današnje Jugoslavije, da u njoj može i dalje haračiti on i njegovi saveznici: bankari, industrijalci i veleposjednici, plačkati prisvojene zemlje i izrabljivati ugnjetavane narode. On i njegova veliko-srpska družina stali su odmah da prisilno stvore i jedinstveni narod. Upravo da iz tri glavna sastavna dijela države, iz tri naroda: hrvatskog, srpskog i slovenskog naprave jedan, a uz to da Albance, Makedonce, Bugare izbrišu kao narode.

Ali, diktatori su znali da ta njihova prosta rabota neće moći nikako proći u očima svijeta, ako se nekako ne pokaže, da oni uništavaju hrvatski i slovenski narod «po volji samoga hrvatskog i slovenskog naroda». I tu volju hrvatskog naroda trebali su da predstavljaju stare ispucane lumbarde iz «federalističke» Hrvatske Zajednice a kasnije otpadci Hrvatske Seljačke Stranke: Karle Kovačevići, Drinkovići, Srkulji, Preke... Jedan dio pljačke podariti ovim vjernim slugama, a devet dijelova zadržati za sebe — to je bio račun veliko-srpskih diktatora.

Pokušaj diktature, da pomoću hrvatske gospode i odmećnika hrvatskog seljačkog pokreta vlada i stvori jedinstveni «jugoslovenski» t. j. veliko-srpski narod, nije se samo izjalovio, nego je postao donekle i balast za diktaturu. Velikosrpski pobornici diktature osjetili su da im ovi nacionalni izdajnici izazivlju još veću mržnju protiv režima, te se ne isplati dijeliti pljačku sa njima. Oslonac na hrvatske bankire, veleposjednike, stvaranje nekvakvog lažnog seljačkog pokreta sa famoznim čičom Karlom — pokazalo je mnogo više teškoća nego li olakšica za diktaturu. Zato su se latili posla da potraže nove, svježije sluge, nosioce «jugoslovenske ideologije». Tako su uskršli iz mrtvih takozvanu «predratnu nacionalističku omladinu», da im igra ulogu tih novih svježih sluga.

Ta predratna nacionalistička omladina, koja je na školskim klupama neodređeno sanjala o ujedinjenju Srba i Hrvata, pa onda svih Južnih Slavena, i rezolucijama stvarala «Jugoslovence», a na svojim kongresima izglasala kao gotovu činjenicu «jedinstveni jugoslovenski narod», a ostala vjerna «integralnom jugoslovenstvu», bila je u prvom deceniju tog prisilnog ujedinjenja potpuno bačena u pozadinu. Jasna volja naroda oborila je njihovo pogriješno shvaćanje jugoslovenskog jedinstva, a život prešao lako preko njih i oborio ih, kao što i najmanji vihor obara suho granje i gnjila stabla.

Ta nacionalistička predratna omladina morala je ostati po strani, jer je ona bila tuđja širokim narodnim masama, a život tih masa, njene želje i patnje, misli i osnove bile su ovoj mladoj, redovito nadutoj, gospodi knjiga sa sedam pečata: Država Srba, Hrvata i Slovenaca od 1918., Zatim Jugoslavija od 1929. nije država tih naroda koju su oni po svojoj volji stvorili, već jaram u koji su ih veliko-srpski imperijalisti i militaristi silom upregli i silom drže već dvanaest godina. Ako je nekada jugoslovenski omladinski pokret, pod Austrijom, predstavljao neke vrste borbenu nacionalnu ideju — i ako maglovitu — danas svaki onaj koji zagovara Jugoslaviju, zagovara ropstvo naroda pod veliko-srpskim imperijalizmom. To označava danas Jugoslavija, i ništa više ne može ni označivati. Poslije svjetskog rata, poslije nekoliko pučkih ustanaka na raznim stranama, poslije uspješne Ruske Revolucije, narodne mase ne daju se više varati praznim državnim nazivima jugoslovenskim ili čak i hrvatskim, ako iza tih naziva ne budu zaštićeni interesi onih najširih radnih

masa koje sačinjavaju 90% naroda. Za hrvatskog seljaka i svakog hrvatskog radnog čovjeka nije i ne može danas biti njegova država ona koja tovi militariste, bankire, industrijalce, veleposjednike a pljačka siromašne seljake i radne ljude — pa ma se ta država nazivala ne samo jugoslovenskom već ako hoćete i hrvatskom i najhrvatskijom. I hrvatska država bit će narodna samo onda kad narod, kad tih 90% radnih sinova Hrvatske budu upravljali tom državom.

Tim negdašnjim jugoslovenskim omladinicima koji su svoje muževno doba preživjeli u zapečku ili po strani, bijesni zbog toga, što ih «glupe seljačke mase» i «zavedeni radnici» ne razumijevaju i baš njima ne povjeravaju brigu o svojoj sudbini, odlanulo je, kad je kralj Aleksandar navijestio rat tim širokim radnim masama seljaštva i radništva, jer su mislili, da je sada napokon ipak kuenuo i njihov čas.

Pa se zato požuriše, da među prvima pozdrave novo stanje i da bombastičnim brzjavama obaspu generala P. Živkovića i da ga krste «velikim i neustrašivim graditeljem» nove Jugoslavije, a da kralja Aleksandra nozovu novim Mesijom i usporede ga sa Mojsijom, Napoleonom i još drugim historijskim veličinama zbog tog njegovog historijskog čina i mesijanskog pothvata: proglašenja samovlade.

Nakon kratke zbuđenosti, što im nije odmah, neposredno povjerena saradnja u velikom i spasonosnom djelu, počeo se na izmaku dvogodišnjice diktature ponovno organizovati i stavljati u bojne redove, čim osjetiše mig diktatora da se na njih računā.

Tako je nastala ta «jugoslovenska akcija». Ova ima cilj, da u prvom redu kao veliko-srpska fašistička avantgarda pomože diktaturu i njene policijske organe, a za tim da širi «jugoslovensku ideologiju» među mladim fašističkim organizacijama, koje će oružjem u ruci zajedno sa policijom nastojati da suzbiju revolucionarni val masa.

Utopljenik se i za slamku hvata, te i diktatura za ovu svoju uzdanicu.

Sada se počeo organizovati razni odbori «Jugoslovenske Akcije», u koje stupaju predratni jugoslovenski nacionalisti, kao i oni koji ne pripadaju nigdje, a ipak žele, da se i oni malo ogriju. U Splitu počelo je izlaziti glavno glasilo ove skupine ljudi — «Zastava», koju uređuje jedan od vođa predratne nacionalističke omladine i član revolucionarnog udruženja «Ujedinjenje ili Smrt», Oskar Tartaglia, nekada poklonik pukovnika Dimitrijevića-Apisa, a sada petolizac Apisovog ubojice Aleksandra. Njegov list izdržava i plaća iz državnih sredstava, njegov brat, ban primorske banovine, Dr. Gino Tartaglia. U Šušaku vode ovaj režimski posao, bivši oduševljeni i vatreni radićevac Milan Banić i starokatolički župnik Stjepan Zagorac. U Zagrebu ljudi oko «Slobodne Tribune», čudna četa Giunio, Stulhofer i drugovi, duhovna nedonešćad i sljedbenici famoznog Milana Marjanovića, sada šefa centralnog biroa za štampu u predsjedništvu ministarskog savjeta. U Sarajevu se okupljaju ovi ideolozi oko bivšeg zemljoradničkog ideologa doktora Gjure Ostojića. U Beogradu osnovaše odbor te jugo-akcije članovi bivše Orjune, a u Novom Sadu četnici iz društva «Karadžordje».

Sama imena ovih novih ideologa jugoslovenstva i starih pobornika diktature, jamče nam za neuspjeh svih naprezanja veliko-srpskih diktatora. I ovaj će zadnji pokušaj propasti kao i svi dosadašnji, jer se protivi stvarnom stanju i volji potlačenih naroda, a ovi će svojom odlučnom borbom omesti i ovu novu akciju odnarođivanja i pregaziti njene nosioce kao i sve dosadašnje, u službi hegemonije, imperijalizma, pljačke i tlačenja.

Krešimir Ivačić

APEL porobljenom makedonskom narodu i makedonskoj emigraciji*)

6. januara ove godine navršavaju se dvije godine otkada je objavljena vojno-fašistička diktatura u Jugoslaviji.

Dvije godine vladavine «bez posrednika», direktnog i krvavog nasilja «Bele Ruke» i kralja, vladavine mraka i bezpravlja, nasilja i pljačke, Dvije godine strašnog vojno-policijskog terora, masovnih ubijstava, posrbljavanja i nasilnog «spajanja u jednu naciju», dvije godine odnarodjivanja, kolonizacije i pljačke porobljenih nesrpskih naroda u Makedoniji, na Kosovu, u Hrvatskoj, Crnoj Gori, itd. Dvije godine najcrnijeg ropstva za makedonski narod pod krvavom žizmom veliko-srpske generalske bande u Beogradu, koju u Makedoniji najvjernije predstavlja poznati dželat i zakleti neprijatelj makedonskog naroda Žika Lazić, ban vardarske banovine.

Još prije diktature, još od okupacije iz 1912. godine Beograd je uspostavio jedan isključivo vojno-policijski režim u Makedoniji. Uništena bijahu sva prava i slobode, sve nacionalne i kulturne tekovine makedonskog naroda, koje je ovaj izvojevao pod režimom sultana.

Mijenjale su se vlade i partije, parlamenat je zasjedavao i zakoni su se donosili u Beogradu, ali sve to nije imalo nikakve važnosti za Makedoniju. Neograničeni gospodar tamo bijaše «Bela Ruka» i njena volja predstavljala je najviši zakon. A krvava volja te veliko-srpske, arhi-šovinističke bande, bila je da posrbi i slisti sa lica zemlje makedonski narod.

Zato je i osamnaestgodišnji režim Beograda u Makedoniji, režim krvavoga terora, masovnih ubijstava i nacionalnog potlačivanja. Organi vlasti uništise kuršumom i nožem na hiljade Makedonaca. Desetine hiljada prodjoše kroz zatvore, insceniraše desetine političkih procesa i donesoše desetine smrtnih osuda nad Makedoncima. Zatvoriše se škole, zabrani se materinji jezik i posrbiše makedonska imena.

Pri tom zavlada strašna korupcija i zacari se pljačka u Makedoniji. I država i činovnici i spekulanti odadoše se pravoj otimačini.

Nezavisno od teških danaka, od svih mogućih naravnih nepogoda i kuluka, država u obliku duvanskog monopola otima svake godine do jedne milijarde dinara od makedonskog seljaka. A s agrarnom reformom ote seljaku zemlju, ispaše i šume i dade ih novim srpskim begovima u Makedoniji. Srpski spekulantski kapital navalni kao bijesna zvijer na nadzemna i podzemna bogatstva u Makedoniji.

A kakav je danas položaj u Makedoniji poslije dvije godine «bez partiske» i «opće nacionalne» vladavine veliko-srpske hegemonističke klike na čelu sa kraljem Aleksandrom i generalom Živkovićem?

Još gore i strašnije. Teror se je podvostručio, ubijstva se produžavaju. Najborbeniji i najrevolucionarniji element ili ubijaju ili bacaju na duge godine u zatvor. Pljačka je obuhvatila nevidjene razmjere. Beograd prodaje bogatstvo Makedonije francuskim i engleskim kapitalistima, koji u društvu sa srpskim finansijskim kapitalom, pretvoriše Makedoniju u pravu

*) Primiti smo ovaj apel i sa zadovoljstvom ga donosimo doslovno u listu. Redakcija

koloniju, u izvor sirovina. U Makedoniji nema nikakve industrije, nikakva blagostanja Beograd zida tamo samo kasarne i gradi stratezijske željeznice. Zato je kriza i bijeda u Makedoniji strašna. Selo je uništeno, obrti su u punom padu — polovina stanovništva bukvalno gladuje. Tamo caruje nezapamćena nezaposlenost i strašna bijeda, a pri tom čiji policijski bič kao nikada dosada.

Ima li izlaza iz ovog stanja?

Bez sumnje da ima. Makedonski narod ne može do pustiti da bude uništen. Taj narod je u prošlosti vodio herojsku borbu na život i smrt protiv svojih tirana. Protiv beogradskih tlačitelja on odavna vodi borbu a i danas on daje odlučan otpor generalskoj diktaturi.

Makedonski narod izabrao je svoj put. Taj put, put je revolucionarne borbe. On ne vjeruje u intervenciju velikih sila, u Njegovo pokroviteljstvo, u reforme, «u prava narodnih manjina», ni u «reviziju ugovora». On ne vjeruje ni očekuje nikakvog «oslobodjenja» od ma koje imperijalističke sile, bilo velike bilo male. On vjeruje samo u svoje vlastite snage, u svoju vlastitu borbu, u masovnu revolucionarnu borbu, rame uz rame i u jedinstvenom frontu sa svim narodima koje je Beograd porobio i sa revolucionarnim radništvom i seljaštvom čitave Jugoslavije. Dva posljednja procesa — u Kumanovu i Velesu — protiv desetina makedonskih revolucionara pokazuju da je makedonski narod na pravom putu i da je njegov vođa u njegovoj oslobodilačkoj borbi: Ujedinjena UMRO.

Dvogodišnji režim diktature ima tu zaslugu, što je definitivno očistio put borbe svih potlačenih i porobljenih. On je «makedonizirao» ne samo Hrvatsku i druge nesrpske porobljene krajeve, nego i samu Šumadiju. Danas se ne razlikuje mnogo položaj šumadinskog seljaka i radnika od položaja radnika i seljaka u Hrvatskoj i Makedoniji. Danas srpsko revolucionarno radništvo i seljaštvo stoji u prvim redovima i daje skupe žrtve u borbi protiv diktature. Frontovi su jasno označeni. Na jednoj strani su nacionalno i socijalno potlačeni narodi, a na protivnoj strani veliko-srpska hegemonistička banda.

Nacionalno i socijalno potlačene mase u Jugoslaviji neće dopustiti da budu vječito pljačkane i tlačene nekažnjeno. One neće dozvoliti da ih beogradska imperijalistička klika iskorišćava kao topovsko meso za rat koji se priprema. Sukob je neizbježiv. Veliko-srpsko — generalsko — bankarska diktatura bit će brzo oborena. Izmiče joj se tlo ispod nogu. I ona će se survati pod revolucionarnim naletom granitnog fronta potlačenih narodnih masa. A makedonski porobljeni narod, koji se bori za svoju slobodu i nezavisnost, bio je i ostat će u prvim redovima borbe.

Dolje krvava diktatura kralja Aleksandra!

Živio jedinstveni revolucionarni front porobljenih i potlačenih narodnih masa Jugoslavije!

Živila nezavisna Makedonija i balkanska federacija!

CK Ujedinjene U. M. R. O.

Otpočinje nova serija ubijstava nacionalista Ubijstvo Prof. Sufflaja. Pripremanje ubijstva Perčeca

Mi smo u prošlim brojevima «B. F.» ukazali na ulogu koju je diktatura dodijelila fašističkim organizacijama «Mlada Jugoslavija» i «Jugoslavenska omladina». Ta uloga se sastoji u vršenju terora i mučkim ubijstvima nad protivnicima diktatorskog režima, a na prvom mjestu nad nacionalnim borbama i revolucionarnim radnicima komunistima. Te jugoslavenske omladinske organizacije u stvari su pomoćni organi krvoločne veliko-srpske policije i imaju za zadatak da po migu ove i zajedno sa njom izvršuju mučke napade.

Ta jugoslavenska omladina, zajedno sa policijskim agentima demonstrirala je 10 januara kroz ulice Zagreba i lupala prozore na kućama hrvatskih nacionalista i mađarskog i talijanskog konsulata. Ta fašistička banda, po nalogu ministarstva policije, pred dolazak krvavog kralja Aleksandra u Zagreb uputila je svima istaknutim hrvatskim nacionalistima prijeteća pisma u kojima im se predočava, da će biti na mjestu pobijeni ako se Aleksandru desi ma kakva neprijatnost za vrijeme bavljenja u Zagrebu. Pisma su bila potpisana od veliko-srpske terorističke organizacije «Za kralja i Otadžbinu».

Put kralja u Zagreb zaposjednut bataljonima garde i policije nije ni malo zadovoljio beogradske diktatore. Hrvatski narod nije se ni policijom dao istjerati na doček niti ispoljiti poručeno «oduševljenje», koje je bankrotskom diktatorskom

režimu bilo tako potrebno, da bi, s jedne strane, izgadio mučan utisak u inostranstvu poslije čitave serije demonstrativnih atentata oko 6 januara i, s druge strane, da bi mogao stvoriti povoljan teren za zaključenje zajma. Neuspjeli put kralja u Zagreb napravio je diktatore upravo bijesnim i oni su se odmah dali na izvodjenje u djelo plana koji se podavno priprema, naime plana ubijstva čitavoga niza hrvatskih nacionalista u zemlji i u emigraciji.

Kao prva žrtva pao je profesor universiteta Dr. M. Šufflay. Po njegovom ubijstvu izašli su na javnost podatci o cjelokupnom ubilačkom planu diktature. Između 11 i 12 februara, u stanu vojnog komandanta Zagreba generala Belimarkovića, održana je pod njegovim rukovodstvom konferencija fašista-jugoslavena, na kojoj su između ostalih učestvovali Brkić, Godler, Marčec i Nikola Jukić — svi članovi «Mlade Jugoslavije». Na toj konferenciji organizovano je ubijstvo profesora Šufflaja i izradivan plan za ubijanje još oko 80 hrvatskih nacionalista iz zemlje i iz emigracije. Na konferenciji je prisustvovao i jedan predstavnik zagrebačke policije.

Ubijstvo Dr. Šufflaja poručeno je Jukiću, a policija mu je kao pomoć odredila pratnju od 8 policijskih agenata, koji bi u slučaju da publika skoči na ubicu, imali da ga zaštite od ove i omoguće mu bjegstvo. U veče u 8 i pol na 18 februara Jukić

je čekao Dr. Šufflaya u blizini njegovoga stana, u Dalmatinskoj ulici br. 8. i kada je ovaj naišao, razmrskao mu je glavu jednom teškom gvozdenom polugom. Dr. Šufflay je bi takodje jedan od ovih Hrvata koji su pred dolazak kraljev u Zagreb dobili prijeteća pisma.

Noću između 14 i 15 februara zagrebačka policija ubila je Josipa Poropada električarskog radnika, jednoga od stotine zatvorenih Hrvata povodom atentata oko 6. januara. *Liječnička komisija*, koja je na nastojanje rodbine izvršila pregled lješine, našla je da Poropad nije iskočio kroz prozor i izvršio «samoubijstvo» — kako je policija izjavila — već da je mrtav izbačen kroz prozor iz zatvora u dvorište.

Ubijstvo Dr. Šufflay-a, dolazi poslije ubijstva komunista Djure Djakovića, Hećimovića, Marganovića i čitave serije od stotine nacionalnih boraca i komunista, kao jedna od najdrastičnijih slika krvoločnih metoda diktature. Brutalnost sa kojom je i ovo, kao i prošla ubijstva, izvršeno pokazuje samo kako diktaturi u sprovođenju veliko-srpske politike nisu ostala više nikakova sredstva do li ubijstva i samo ubijstva opozicionara. Da se puškom, nožem, gvozdenom polugom uguši svaki glas kritike i da se zastraše mase ugnjetenih nacija — to je osnov cjelokupne unutrašnje politike veliko-srpskog Beograda. Dr. Šufflay poznat je hrvatskoj javnosti kao književnik i međunarodnoj naučnoj javnosti kao učenjak sa svojih radova o etnografiji i etnologiji Balkana, a napose Albanije. On se nedavno vratio sa svoga naučnoga putovanja po Albaniji. *Da bi spriječila objavljivanje njegovih naučnih konstatacija o albanskom narodu na Kosovu, diktatorska policija je isto veče kad je Dr. Šufflay ubijen izvršila pretres njegova stana i odnijela sve spise i sav materijal donijet sa puta.*

Ni protesti u međunarodnoj javnosti ni ogorčenje hrvatskoga naroda u zemlji povodom ovoga strašnoga ubijstva nisu zaustavili diktatore u daljem izvodjenju ubijstava po utvrđenoj listi. Bečka policija uhapsila je u Beču tri agenta diktature

(Belošević, Cverger i Tomljenović) snabdjevena na tuđa imena pašošima izdatim od zagrebačke policije. *Sva trojica su bila naoružana revolverima i noževima i u džepovima im je nadjena fotografija Gustava Perčeca, jednoga od hrvatskih nacionalista, emigranata. Sva trojica su uhapšeni u ulici u kojoj stanuje Perčec.* Dati su dakle nepobitni dokazi, da je i u ovom slučaju diktatorska policija po nalogu vlade pripremala ubijstvo Gustava Perčeca. Koliko drskost diktatorske policije nezna za granice, najbolji je dokaz taj, što je ona za to ubijstvo poslala svoje činovnike. Ubica stotine radnika i komunista, šef policije u Zagrebu Bedeković najkrvoločnije pseto koje se nalazi u službi diktature, poslao je svoje činovnike da produže ubijati u inostranstvu one koji su izbjegli smrti u zemlji. *Cijeloj Hrvatskoj je odavno poznato, da je Belošević policijski činovnik-detektiv.* Prije nekoliko godina (1926) on je slat u Bosnu sa misijom, da ubije neke istaknute komuniste.

Beogradska diktatorska banda, preko svojih agencija i režimskih novina nadala je dreku na «emigrantske razbojнике», izvršila pritisak na austrijsku vladu da bi spriječila demaskiranje izvršenih i pripremanih ubistava beogradske veliko-srpske klike nad nacionalistima. Možda će austrijska vlada, pritešnjena Malom Antantom i Francuskom izaći u susret beogradskoj vladi. Ali nikakvi manevri i izmišljene priče neće pomoći beogradskim razbojnicima. Cijelo napredno međunarodno javno mnjenje dovoljno je uvjeren, da u Beogradu sjedi na vladi jedna banda razbojnika, koja ne prezajući ni od najbrutalnijih mjera i ubijstava, ugnjetava 8 milijuna radnih masa pripadnika desetine porobljenih nacija. Napredno međunarodno javno mnjenje daće i u buduće još više svoju punu moralnu pomoć žrtvama ove beogradske razbojničke vladajuće bande i u toliko više, u koliko agenti beogradske vlade prenose svoje dželatske akcije i van granica Jugoslavije na političke emigrante.

N. Matijević

Anketa Bunda Freier Balkan

Na 6. januara 1931. navršavaju se dvije godine, što je Njegovo kraljevsko Visočanstvo, Aleksandar Krvavi, na čelu generalske klike pomoću državnog udara uspostavio fašističku diktaturu u Jugoslaviji.

Cilj i zadatak diktatorskog režima bio je, «da prebrdi državnu krizu», tj. da zaustavi revolucionarnu opasnost koja je prijetila u zemlji i da pripomogne konačnoj pobjedi veliko-srpskog imperijalizma nad potlačenim hrvatskim i slovenskim masama. Prema vani imala bi se cjelokupna vojna snaga staviti u službu borbe za uništenje Sovjetske Unije.

Revolucionarna opasnost bila je naročito akutna, kada se poslije umorstva Stjepana Radića u junu 1928. revolucionarni radnici i seljaci ruku pod ruku sa nacionalnim borcima za oslobodjenje borahu dva puna dana na barikadama i kada je predstojao narodni ustanak.

U tom času zamaha fašistička reakcija i uspostavi diktaturu. Jugoslavija bi pretvorena u kaznionu za potlačene narode, u tamnu samicu za revolucionarne seljake i radnike. U prvim danima svoje vlasti raspustio je monarhijski fašizam sve gospodarske, političke i kulturne masovne organizacije, sav politički život bio je pokopan, na hiljade revolucionarnih radnika, nacionalnih boraca za slobodu i komunista bačeno je u tamnice, mučeno i ubijano.

Sredovječna inkvizicija doživjela je svoju fašističku renesansu, od utjeravanja čavala pod nož, i paljenja živog mesa, pa do mećanja ljudskih izmetina u usta.

Ipak, sva ova zvjerstva pobješnjelih kukavica ne mogoše da slome otpor masa; naprotiv, baš ta zvjerstva očeličiše otpor i dovedoše do približenja potlačenih naroda revolucionarnom proletariatu.

Nacionalno potlačene mase pogledale su u zadnje dvije godine češće na Sovjetsku Uniju, gdje je diktatura proletarijata donijela za preko 150 naroda potpunu nacionalnu slobodu i jednakopravnost. One počinju da sve više uviđaju, da je i u njihovoj zemlji revolucionarni proletarijat njihov iskreni saveznik u borbi za njihovu nacionalnu slobodu. Radi toga širi se revolucionarni jedinstveni front jugoslavenskih masa sa brzim tempom.

Pozvan da se izjavim o položaju u Jugoslaviji, mogu dati samo izraza mome čvrstom uvjerenju, da je samo proleterska revolucija u stanju, da obori krvavi fašistički režim u Jugoslaviji da samo diktatura proletarijata može donijeti socijalno oslobodjenje radnih masa u Jugoslaviji i ujediniti sve nacionalno potlačene narode Balkana u slobodnoj, socijalističkoj zajednici.

Dolje sa fašističkom diktaturom!
Živjela diktatura proletarijata!

Willi Müzenberg

Užasno stanje, u koje su natjerani narodi i narodne manjine u Jugoslaviji, uz pripomoć Društva Naroda, sramota je današnje Evrope.

U času, kada se veliko-srpska diktatura sprema da proslavi drugu godišnjicu njenog proglašenja, priključujem se svima, koji ustaju protiv bezbrojnih zločina režima i očekujem od sveg srca dan, kada će se podignuti potlačeni narodi cijeloga Balkana, da u zajedničkoj borbi obore jaram svojih krvnika i ostvare slobodnu federaciju balkanskih naroda.

Charles Vildrac

*

Srbija je već u 1914. pokazala, kakvu pogibelj predstavlja za mir svijeta. U omjeru, kako je ona povećala svoj teritorij i proširila na Jugoslaviju, rastijahu njene imperijalističke ambicije i ogavna diktatura, koju kralj sprovodi ima dvije godine, stalna je ratna opasnost, koja još više povećava njene saveznik i sukrivac, Francuska. Ipak se oslobodilačke težnje potlačenih naroda i narodnih manjina ne mogu utući ni mučenjima, ni tamnicama, ni pokoljima. U zemlji kao Jugoslavija, onako kako ju načiniše ugovori u miru od 1919., samo federativni režim može da osigura neku stabilnost u zemlji i dobre odnose sa susjedima, koliko je to uopće moguće. Dok postoji jugoslavenska diktatura, postoji i pogibelj da se na nas svali katastrofa.

René Maublanc

*

U vremenu kao sadašnjem dvostruko vrijedi, riječ: «ljudska pakost posreduje nam svojom prekomjernošću pojam bezkonačnoga».

Jugoslavenska diktatura slavi 6. januara drugu godišnjicu svog opstanka!

Što može da slavi ova zvjerska i kao sve fašističke diktature podla vlast? Što drugo nego ubojstva, kradje i nasilje, polja, na kojima ne treba da se boji konkurencije; što drugo nego krvavo ugnjetavanje, gdje joj gotovo nema premea!

I užasnu tiraniju, koja tišti Crnogorce, Hrvate, Make-donce, Albance i sve mučene narodne manjine . . .

Što je dovela do savršenosti glupost i podlost . . . Ovo poniženje ljudskog duha, ovu sramotu civilizacije, što je morala ipak prećutati, kao što se prešućuje neka beščastna bolest, slavi svečano jugoslavenska diktatura!

Tako ona sudi sebi samoj i daje nam povoda, da i mi dademo naš nepristrani sud. To se je već davno zbililo? Zaista, osuda je već pala.

Živjeli potlačeni narodi u Jugoslaviji, koji nisu zaslužili njihovu podlu vladu i koji će ipak stresti svoj jaram!

Georges Pioch

Stalno, ja osudjujem sa gnjušanjem diktaturu, koja ima dvije godine da bijesni u Jugoslaviji. Ipak moje ogorčenje ide dalje . . .

Prosvjećena Evropa protestuje danas protiv zločina koje je počinila jugoslavenska diktatura. Ipak je ta ista, stara Evropa od 1914., pravi krivac.

Jer protestuje li uistinu, Evropa? . . . Ne! Poživljena poslijeratnim vremenom demoralizovana životom bez plana, opijena lakim i bezvrijednim zasluživanjem novca, srće ljudsko stado kolektivnom samoubojstvu, gonjeno njegovim još zasljepljenim pastirima. Samo oni protestuju, koji su još ostali branitelji istine i pravde . . .

Armand Charpentier

*

Diktatura «Bele Ruke» najpripravnije je oruđe buržoazije, slavljena od svih uživaoca kapitalističkog režima.

Velikosrpska tiranija, kao što sve fašističke vlade i sve vrste bijelog terora, koji danas bjesni po čitavom svijetu, pokazuje, kako je duboko pala građanska demokracija.

Mi imamo posla sa polufeudalnom zemljom, Srbijom, koje je prevelika odgovornost za raspirivanje imperijalističkog rata danas potpuno dokazana. Građanske demokracije, daleko od toga, da dostojno žigošu ovu ogavnost, podupiru je naprotiv moralno i materijalno.

To je u redu u kapitalističkom, buržujskom poretku.

Dr. Max Ubelhör

Charles Rappaport

*

Jugoslavenska diktatura služi samo interesima tankog sloja ljudi, koji su nesposobni, da svoju vlast održe drukčije nego li pomoću sile i neznanja. Da jedna takva vlada progoni umjetnike, naučnjake i intelektualce, to nije uostalom začudno. Sila je jakost slabih.

Najbolji dio francuskog naroda žali, da francuska vlada podupire ovaj ugnjetavački režim. Ipak slobodna misao neće se dati sputati i borit će se sa svim ogorčenjem podeseterostručenim snagama protiv sredovječne vlasti i njenih inkvizitorskih metoda.

Dr. M. Gallonen

106 policijska umorsiva

Na 6 januara 1931. — dan dvogodišnjice diktature — zabilježili smo 97 ubijstava koje je policija izvršila nad političkim pritvorenicima. To je upravo samo broj, za koji je javnost mogla saznati. Danas, kada pišemo ove redove, početkom marta, broj ubijstava porastao je na 106. Među 7 novih ubijstava izvršenih od 6 januara 1931. do danas nalaze se: *Djuka Iljanović*, hrvatski seljak, prebijen u zagrebačkoj policiji i od povreda u toku nekoliko dana umro u pritvoreničkom odjeljenju bolnice milosrdnih sestara krajem februara; *Josip Poropad* elektrotehničarski radnik ubijen u policiji u Zagrebu noću 14—15 februara; *Dr. Sufflay* ubijen od fašista i policije noću 14 februara; «nepoznati» *krojački radnik (komunista)*, nadjen je sa vezanim nogama i odsječenom glavom na pruži u Topčideru kraj Beograda, i ako na točkovima lokomotiva od dva voza nisu nadjeni tragovi krvi; *Adolf Peršić* vojnik mornarice, hrvatski omladinac, ubijen od žandarma na Šušaku pri pokušaju prelaza granice; *dua Albanca — Arif Selman i Tair Ali* — ubijeni 7 januara 1931. u automobilu na putu od Prištine za Peć. Oba ubijena Albanca živjela su stalno u Prištini i poznata su cijelom građanstvu. Poslije ubijstva, policija je objavila da ih je pobila zato jer su kačaci. *Hrvatski seljak Habijanić* koji je bio uhapšen zajedno kada i Poropad također je ubijen u zagrebačkom zatvoru. Hrvatski seljak *Zvonko Topolnik* iz Bosne, zatvoren u Zagreba prilikom posljednjih velikih hapšenja, tučen, zatim šupiran od mjesta do mjesta umro u jednoj od žandarmskih stanica usput.

R. R.

Prebijen u zatvoru Djuka Cvijić

Jedan od najistaknutijih vodja komunističkog pokreta u Hrvatskoj *Djuka Cvijić* odležao je nedavno dvije godine zatvora po osudama po zakonu o štampi. Po izdržanom zatvoru zagrebačka policija je tražila da se Cvijić ne pušta na slobodu već da se uputi njoj. Došav u policiju, Cvijić je tražio da ga puste na slobodu. Na to je bio odveden u sobu mučionicu i tamo tako isprebijan da sada leži teško bolestan u bolnici milosrdnih sestara.

Djuka Cvijić, poznati hrvatski novinar, je jedan od najvidnijih boraca protiv diktature i aktivan učesnik u jedinstvenome frontu borbe revolucionarnih radnika i nacionalnih revolucionara, za nacionalno i socijalno oslobođenje Hrvatske. Mi se pridružujemo protestu revolucionarnog proletarijata Jugoslavije povodom ovoga najnovijega zločina diktature i šaljemo saborcu Cvijiću naše najtoplije simpatije.

«B. F.»

Našim čitaocima

Sa ovim 151/152 brojem, balkansko izdanje «Balkanske Federacije» prestaje izlaziti.

«Balkanska Federacija» pokrenuta je 1924. g. od najaktivnijih boraca nacionalno-revolucionarnih pokreta balkanskih naroda. «Balkanska Federacija» je za sve to vrijeme neumorno i odlučno vodila borbu protiv nacionalno ugnjetavičkih režima balkanskih država i protiv njihovih imperijalističkih težnja. Ona je žigosala zavojevačke apetite velikih imperijalista i razgolićavala njihove agente — balkanske vlasnike. Nasuprot međubalkanskim grupiranjima vlastodržaca u cilju održavanja današnjeg očajnog stanja balkanskih naroda, nasuprot oportunističkim, polovineatim rješenjima nacionalnog pitanja na Balkanu, — «Balkanska Federacija» isticala je visoko princip neograničene slobode samooprijedjenja svakog i najmanjeg naroda na Balkanu i kao nesavladljivi bedem svima balkanskim i stranim imperijalistima: Balkansku Federaciju Republika Radnih Naroda. Protiv politike saradnje i sporazuma sa ugnjetavičkim vladama, «Balkanska Federacija» je dosljedno isticala nepomirljivu revolucionarnu borbu protiv ugnjetavača. Nasuprot individualnim metodima borbe, «Balkanska Federacija» je nepokolebivo propagirala, praksom nacionalno oslobodilačkih pokreta oprobane, metode revolucionarne borbe masa. Pravilno shvatajući današnje doba, «Balkanska Federacija» je jasno i nedvojbeno isticala da jedini istinski nosilac nacionalno oslobodilačke borbe jesu radne mase sela i varoši i da su one jedina garancija za uspjeh u borbi.

Ideje «Balkanske Federacije» postale su zajedničke ideje svih nacionalno revolucionarnih pokreta Balkana. I danas, kada «Balkanska Federacija» u svome balkanskom izdanju prestaje izlaziti, njenu propagandističku zadaću prihvataju na sebe listovi nacionalno revolucionarnih organizacija, koji će neumorno i svim silama djelovati da u bliskoj budućnosti stvore idejno i organizaciono jedinstvo slobodnih balkanskih naroda. «Balkanska Federacija» će pored toga i dalje, u svim važnim pitanjima Balkana i u svim važnim momentima, izdavati popularne brošure na balkanskim jezicima.

Inostrano izdanje «Balkanske Federacije» na francuskom jeziku izlazi i dalje. Ona će inostranoj naprednoj javnosti davati i dalje vjernu sliku stanja porobljenih balkanskih naroda, učvršćivati će naše stare prijatelje u uvjerenju, da moralno pomažući našu nacionalno oslobodilačku borbu pomažu djelu napredka Balkana, Evrope i čovječanstva. Ona će proširivati krug naših prijatelja u svima naprednim i revolucionarnim krugovima, približavati masovne revolucionarne pokrete drugih naroda našem revolucionarnom balkanskom pokretu.

Zato mi apelujemo na sve Balkance čitaoce našega balkanskoga izdanja, da smatraju za svoju svetu dužnost: pomagati i širenje francuskoga izdanja «Balkanske Federacije» i u svojoj sredini i u sredini inostranaca među kojima žive.

Očekujući od svih svojih čitalaca i prijatelja predanu i neumornu borbu za naše ideje, «Balkanska Federacija» ih pozdravlja sa uzvikom:

Živila balkanska revolucija! Živila Federacija Balkanskih Republika Radnih Naroda.

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЯ

ДВУСЕДМИЧЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА ПОТИСНАТИТЕ НАРОДИ И НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА НА БАЛКАНИТЕ

На Балканите кипи!

Разглеждайки положението на Балканите и преценявайки събитията, които се развиха през изтеклите три месеца там, ние трябва преди всичко да се спрем на положението в Югославия. На 6 януари 1929 г. сръбският крал Александър, върховния шеф на кървавата офицерска организация Бела ржка, изпълнителен орган на интересите и аспирациите на велико-сръбския хегемонизъм и империализъм, провъзгласи военно-фашистката диктатура. С този акт се тури край на привидно парламентарния режим, който съществуваше до тогава в страната. Той разгони парламента, унищожил конституцията, разтури съществуващите национални и политически организации, посети на економическите сдружения и на културните и спортни организации, спендира гражданските и политически права до колкото те съществуваша в тая държава.

Диктатурата унищожил всека следа от свободен политически, национален и културен живот. Това се отнася преди всичко за страни и области, където населението по-рано се ползуваше, до известна степен, с такива права, а не до страни като Македония, Косово, Черна-гора, които са лишени от тия права, от като те са окупирани от Сърбия. В царството на Карагиоргевич останаха да съществуват само организации и дружества, които се явяваха най-сигурните инструменти за прокарането на плановите на диктатурата, а именно: закрепването на монархията, засилването на милитаризма, установяването и консолидирането господството на едрата финансова, индустриална и поземлена буржоазия, денационализирането на потиснатите народи, пълното обезправяне на широките трудови маси.

Както винаги, при подобни случаи, така и тук, авторите на преврата мотивираха своя престъпен акт с желанието да разрешат острите политически и стопански въпроси в Югославия, които парламентарната система не можа да разреши, да турят ред в държавните финанси, да съкратят разходите, да облекчат положението на народа, да намалят данъчните тежести, да премахнат корупцията, да направят от тогавашна Югославия една силна унитарна държава...

Две години как тая диктатура съществува. Какъв е нейния баланс?

Аграрната криза се задълбочи. Цените на земеделските продукти спаднаха с 60—70%. Цените на индустриалните произведения, нужни за широките народни маси, особено за селяните, се увеличиха. Едрите землевладелци от Далмация получиха обезщетения, за отнетите от тях след войната земи, възлизали близо на половин милиард динари, тия от другите места ще получат също такава сума. Беднотия и мизерия е обхванала селяните; претоварени с дългове към държавата, банки, лихвари, претоварени с данъци-диктатурата въведе нови данъци в тежест на трудовите маси, — подложени на невъобразима експлоатация; техната покупателна сила спадна неимоверно много и всеки ден тя все повече се намалява. Индустриалната криза се увеличи, безработицата взе колосални размери. Пасива в търговския баланс се засили. Бюджетните разходи се увеличиха с два милиарда динара, разходите за дворец, войска, жандармерия, полиция, военна индустрия, стратегически линии и пътища се увеличиха, когато тия за културни цели-училища, социални нужди, се намалиха. Девизната наличност на народната банка е намалела само през изтеклата година с повече от един милиард динари. Очакванията от външен заем от 50 милиона долара, тя все още не може да получи, защото международните банкери не виждат, че диктатурата може да им гарантира техните лихви и погашения, а малките заеми, които тя е сключила на лихварски условия, са съвършено недостатъчни, за да бъдат покрити дефицитите, а и някои от тях се дават срещу доставка на оръжие и мундир.

Политиката на сръбската буржоазия против националностите, съставляващи две трети от населението в Югославия — тая политика намери израз и в административното деление на страната — целяща техната асимилация, настрои всички несръбски народности, без изключение, против себе си. Борбата на тия народности, започната още преди установяването на диктатурата, против велико-сръбския хегемонизъм и империализъм се засили; тя взе характер на масово недо-

волство, изразено в протести, отказване да плащат данъци, прогонване на бирници и жандари от селата, демонстрации, въоръжени нападения, атентати. Това недоволство и възмущение се засили и сред сръбските народни маси. Диктатурата не намери никаква опора сред широките народни маси на нито един народ в страната. Недоволството от диктатурата обхвана и известни обществени среди, които не посрещнаха враждебно акта на нейното прогласяване: средни търговци, заможни занаятчии. Против нея се обяви и голяма част от офицерството, за което говори факта за големите увольнения и размествания в сред него. Нейните опити да спечели на своята страна някои интелитенти между несръбските народности се изразиха само в спечелването за своята кауза на някои декласирани типове, които се ползват, в средата на своите сънародници, с жалката слава на предатели и изменници на своя народ.

Против диктатурата се обяха и общественици, като Светозар Прибичевич, известен сръбски националист от Пречанско, и един от създателите на Югославия; диктатурата искаше да го унищожил — същият опит тя направи и с други югославянски общественици, но тъй като този опит излезе несполучлив, то сега той е интерниран негде в Сърбия. Единствената опора на диктатурата, това са банкерите, големите индустриалци, едрите землевладелци и големите домопритежатели, а нейната материална опора, това са: Белата ржка, разните фашистки въоръжени организации и въоръжената сила на държавата — войската, полицията и жандармерията.

С обявяването на военно-фашистката диктатура, политическия и национален терор в цялата страна взе колосални размери. През тия две години са били извършени 97 политически убийства (вж от извършените убийства на български селяни от Цариградско и Босилеградско), от които национал-революционери: 32 македонци, 6 хървати, 3 албанци, 2 бошняци, 2 черногорци, 1 немец, и 51 комунисти и революционни работници. Това са оповестените чрез пресата сведения за убити при «опит за бегство», изчезнали «безследно», намерени трупове в Дунав и Сава, хвърлени хора от горните етажи на полицейските здания и пр. Действителното число на убитите обаче е много по-големо. Арестувани беа над 10,000 души, които са били подложени на инквизиционни мъчения, чието описание в прогресивния световен печат предизвика най-големи възмущения в сред прогресивното обществено мнение. От тех, 403 души беа осъдени: 3 на смърт и 400 души на 1376 години затвор в разните Главнячи.

Двегодишната на кървавата диктатура в Югославия бе отбелязана с засилването на революционното движение в страната. Народните маси, от всички народности, не стоят с кръстени ръце, а се борят и всеки ден се увеличават каджра на активните деятели за събарянето на диктатурата. Разпространени беа в цялата страна многобройни хвърчачи листове, апели и възвания на Балканските национал-революционни организации, и такива на К. П. и К. М. С. в Югославия; устроени беа демонстрации на много места; извършени беа три атентата в Хърватско, които, колкото и да не представляват едно ефикасно средство за борба против диктатурата, са едно указание за революционната ситуация. Устроени беа в чужбина протестни събрания и манифестации пред югославянските легации и консулства, поместени беа редица статии в целия революционен печат в Европа и Америка; публикувани беа статии в голем брой прогресивни вестници, публикува се и специален брой от бюлетина на дружеството Свободен Балкан, където бележити европейски общественици, писатели и революционери, като Барбюс, Карин Михаелис, Ледбур, Паке, Мюнценберг, Флорумон Бонт, Пиок, професор Гумпел, Ернст Толер и много други заклеймиха и приковаха на позорния стълб военно-фашистката диктатура на Александър Карагиоргевич.

Когато говорим за диктатурата, не трябва да изпусваме из предвид, че нейното провъзгласяване беше един акт, който се извърши при подкрепата на френския империализъм. Интересите на френския империализъм в югоисточна Европа, поради неговите противоречия с италианския империализъм за господство в Средиземното море и засилване своето влия-

ние на Балканите, и поради стремежа му за осъществяването и антисъветския бляс на балканския сектор, изискваха да има една силна милитаристична Югославия, да има една диктаторска власт, която да управлява мимо волята на народа, която ще увеличи своето въоръжение, било като достави оръжие и мунции, било като развива, с помощта на френските капитали, военната индустрия в Югославия. Една такава Югославия ще бъде едновременно и една от сигурните бази — такава база в този сектор представлява и Ромъния, където също такива съображения продиктуваха настаняването миналата година на Карол на ромънския трон, — за събирането на контра-революционните сили против СССР.

Подкрепата и поощрението, които френския империализъм даде на Александър Карагьоргевич при провъзгласяването на диктатурата, се проявиха през цялото време на нейното съществуване. Подновяването военния договор от 1925 г. между Франция и Югославия; честите посещения на френски генерали и политически личности с определени мисии; ръководството работите на югославияския генерален щаб; доставката на военни материали, подпомагането военната индустрия с француски капитали; отпускането на заеми; устройването на разни тържества, като тия в памет на Клемансо и откриване, неодавна, паметника на признателността, участието на внушителна френска делегация, на чело с френския министър Шамплетие дьо Рио, генерал Шарри и вицеадмирала Робер; заявлението на първия за неуклонната привързаност на неговата страна към югославияската земя; заявлението на Александър Карагьоргевич, че Югославия не се влече след никоя държава, но че тя е на страната на Франция, за да защити своите интереси и своите придобити права, както и заявлението на Маринкович, че Югославия ще защитава «мира», т. е. насилието и потисничеството над народите в Югославия, — всичко това показва, че френския империализъм гледа на Александър Карагьоргевич и неговата клика като на васали, които ще действуват по неговата команда.

Като говорим за външните фактори, които подкрепиха диктатурата в Югославия, не трябва да изпускате из предвид в случая и ролята на империалистична Англия, която би искала да има една силна държава в тая страна, за да бъде използвана нейната въоръжена сила срещу СССР. Подкрепата, която дадоха банкерите и едрите индустриалци от Хърватско и Словения на диктатурата се обяснява, не в последен разчет, и на влиянието на английския империализъм.

Две годишнината на диктатурата в Югославия съвпада със едно задълбочаване на стопанската криза, с увеличаване на класовите противоречия, с засилване на политическия гнет над народните маси от потиснатите нации както и трудящите се маси от господстващите нации и с засилване политиката на прегрупиране на Балканите. Стопанската криза се засили все повече и повече в всички балкански страни. В цените на земеделските продукти не се отбелязва никаква промяна, в сравнение с тия преди три месеца. Напротив, те продължават да спадат. Безработицата в градове и села се увеличава. Закриват се фабрики; в други се работи по няколко дена в седмицата, увеличава се експлоатацията на работническия труд. Масите са стигнали пред просенка тояга. Техната покупателна сила е намалела в извънредно голем размер. Поради бедността на народните маси, вносът е намален в значителен размер в всички страни; износът също тъй е много намалел, въпреки големите улеснения, въпреки премахването на износните мита на главните артикули предназначени за износ. (В България например, постъпленията от митниците през изтеклата година са били с 40% по-малко от тия през 1929 г.). Данъчните постъпления намаляват. Екзекутивното събиране на данъци стана вече система. Заповеди за арестуването неплатилите данъците се практикува в всички балкански държави. Въпреки тия сурови мерки, данъците не се събират. Държавните каси са празни. Правителствата немаат пари да плащат на своите чиновници даже. А без пари, те не могат да поддържат своя насилнически апарат. Всички търсят заеми. Но не тъй лесно те идват.

Югославияската диктатура все още не може да склучи големи заеми, който тя търси от две години насам. Ромъния хлопа от дълго време за да получи втория транш от тъй наречения стабилизационен заем (от 35—40 мил. долара). Гърция също така очаква да получи втория транш от тъй наречения продуктивен заем. България търси заем, на дребно, не можейки да разчита на по-крупни суми, за да закърпи своя прогнил бюджет, бюджетните и дефицити ще достигнат до края на март близо един и половина милиарда лева, т. е. 25% от нейния бюджет. Оповестения кооперативен заем не дойде. Положението на българските фашисти е стигнало до

там, че за да получат 500 милиона лева, т. е. около 20 мил. шв. франка, техния шеф Ляпчев трябва да отиде в Женева и да моли Бриановци и Хендерсоновци да ги спасяват. Но и в това той не е успел. Албания на Зогу чака също тъй заем от своя господар Мусолини — около 50 мил. франка, за да може да поддържа своята тираническа власт.

Това непоносимо положение на народните маси на Балканите предизвиква техния силно недоволство, което се изразява в най-разнообразни форми, като почнете с легални мирни протестационни акции и свършите с неплащане данъци, въоръжена съпротива, прогонване на агентите на властта и избиване на нейните органи. Това се отнася до всички балкански страни, включително и Албания, където напоследък станаха манифестации против Ахмед Зогу. Балканските трудови маси не стоят с скръстени ръце. Забелязва се един силен революционен подем. С засилване борческия дух на масите, с техния радикализиране — се засилва и терора и гнета на фашистките диктатури на Балкана. Преследванията се увеличават. Арестува се и подлага на мъчения в затворите авангарда на работниците и селяните. Устройват се безспирно процеси над национал-революционери, комунистически деятели и революционни работници. Произнасят се смъртни присъди, които диктаторите не смеят да изпълнят, поради страха да не се изразят протестите, които сигурно биха последвали, в въоръжени акции. Произнасят се тежки присъди.

Едновременно с засилването на политическия терор, економическата експлоатация, социалното потисничество и националното обезправяне и угнетение, с цел да бъдат сломен революционните сили на трудящите се маси от всички националности, на Балканите се води, с знанието и поощрението на големите империалистически държави, една дипломатическа война.

Целта, която се преследва с тая борба е двойна:

От една страна всека една от сегашните балкански държави се стреми да засили позициите си по отношение на своите съседни, да намери съюзници против своите противници и за тая цел тя търси съдействието на други балкански или извънбалкански страни, а и главно това на империалистически държави. От друга страна, тия държави имат общи интереси, да сломят революционните движения и угасят оджак на революцията, да разгромят СССР, който само с факта на своето съществуване дава тласък на тия движения.

Като важни събития в първия случай трябва да отбележим подписаните в Ангора споразумения между Гърция и Турция, при съдействието на Италия и недавнашните посещения на Венизелос в Австрия и Италия; такива събития съставляват още посещенията на Беглен в Италия, Ангора и София; посещенията на Ляпчев в Будапеща; женитбата на Борис; посещенията на Тефик Руджи в София и престоите посещенията на Борис и Буров в турската столица.

Политиката на Венизелос за сближение на Гърция с Италия и Турция и напоследък с България, предизвика тревога в Белград и Париж, които с посещенията на Маринкович и Франше д'Епре в Атина се опитаха да задържат тая държава в водите на френския империализъм, да осигурят нейното приятелство по отношение на Югославия, а и да я спечелят за антисъветския фронт, ръководен от Франция, а на Балкана главно от нейните сателити: Ромъния и Югославия. А известни са целите на френския империализъм по отношение на СССР. Недавнашния процес в Москва разкри неговите планове. Все същата цел преследваха инспекционните обиколки на руския белоохранителски шеф, генерал Милер, заместника на генерал Кутепов, в България и Югославия, където се намират главните ядра на руските контрареволуционни военни сили. Тия сили се обучават, издържат и екипирани с средствата на Франция и Англия и с златото на петролния магнат Детърдинг са един от най-сигурните опори на антисъветската интервенция, чиято подготовка все повече и повече се засилва.

Същата цел преследват и посредничествата на големите империалисти за уреждането споровете между България и Гърция.

От изложеното до тук, става много ясно, че на Балканите кипи; това положение крие в себе си зародишите на един близък въоръжен конфликт в тая част на Европа.

Национално потиснатите балкански народни маси, които чувствуват приближаването на бурята, ще съумеят, в това не може да има съмнение, съвместно с трудящите се маси от господстващите нации, да превърнат новата касаница, която техните потисници и експлоататори им готвят, в въоръжена борба против фашистките диктатури; те ще съумеят да нанесат решителен удар на тия диктатури; да съборят крвавите режими, които ги угнетяват, и да установят своята власт, властта на трудящите се народни маси.

Д. Влахов

Основите, пжтищата и перспективите на балканските национал-революционни движения

Борбата за националното освобождение на Балканите има една много поучителна история. Анализа и преценката на досегашния опит на националните движения — македонско, хърватско, албанско, добруджанско, тракийско и пр. — е една задача от първостепенно значение за постоянното развитие на балканските национал-революционни движения и за осигуряването на техния успех.

Буржоазно-демократическата революция на Балканите се разви и завърши по-другояче, отколкото на запад. Тя започна в връзка с войните против турското владичество и завърши с това последното. Буржоазните класи, които се оформиха в балканските страни, заеха господствующе положение не вследствие победата на буржоазно — демократическата революция, имаща за задача унищожението на феодализма и изграждането на национални държави, а вследствие събарянето на феодаалното турско владичество на Балканите, предизвикано от войната. Буржоазните класи, още от началото на своето съществуване, зависещи от царска Русия и от западните европейски държави, поставиха своята съдба в ръцете на чуждите завоеватели на Балканите, ставайки техни инструменти — в техната политика за завладяване, и техни посредници — в грабежа и потисничеството над балканските народи, и след като изоставиха за винаги пътя на буржоазно-демократическата революция, се оформиха окончателно като една контра-революционна класа.

Освобождението на балканските страни от дълготното феодаално турско робство и техното обособяване в отделни държави биде реализирано чрез активната намеса на великите сили, заинтересовани в владението на Балканите и вследствие една редица от войни против турското владичество. Така, по време на определени граници на тези държави (Гърция, Сърбия, Рومъния, България, Албания) интересите на всичките капиталистически държави играха твърде важна роля, изразяващи реалните взаимни техни съотношения в дадения момент. Напротив, етнографическите съображения и въпроса за националното единство на балканските народи трябваше да останат на заден план. Така, разделението на Балканите, далеч да отговори на жизнените интереси на балканските народи, на изискването на тяхното економическо развитие, на техните производителни сили, често бе в пълно противоречие с тях последните.

Разбира се, войните срещу Турция, които довършиха проникването на капитализма на Балканите, донесоха частично разрешение на задачите на буржоазно-демократическата революция. Феодализма бе окончателно разрушен в Сърбия, България и в по-големата част на Гърция. Като естествено последствие дойде изграждането на самостоятелни национални държави — Гърция, Сърбия, Рومъния, България и Албания. Властта премина в ръцете на националната буржоазия, която господства в тия страни, в съюз с наложениите от великите сили династии. Балканите се включиха в кръга на капиталистическото развитие.

При все това, аграрния въпрос на Балканите (Ромъния, Албания, Македония, Тракия и частично в Гърция) не биде окончателно разрешен. Националната проблема също така не бе разрешена. При тогавашните условия, разрешението на тези две основни проблеми беше невъзможно без един победоносен край на буржоазно — демократическата революция. Методите на капиталистическите войни за победи не можеха в никой случай да ги разрешат.

Балканската война против Турция (1912—1913 г. имаше като резултат факта, че турската империя изгуби почти изцяло своите балкански провинции. Тя не донесе, обаче, освобождение за поробените македонци, тракийци, албанци и добруджанци. Съюза между България, Сърбия и Гърция,

реализиран под патронажа на царска Русия, почиваше върху плана да се завладее Македония и да се раздели тази последната между съюзниците. Този съюз предизвика в последствие, както се знае, една война между самите съюзници, за раздела на плячката, изтръгната от ръцете на Турция.

Ромъния се намеси в тази война и завладе южна Добруджа, която до това време принадлежеше на България.

Така, балканската война, обявена официално за освобождението на потиснатите балкански народи, се приключи с разпокъсването на Македония на три части — между Гърция, Сърбия и България, с това на Тракия, също на три части — между Гърция, България и Турция, с завладяването на Добруджа от Ромъния, чрез ново поробване на албанското население от Косово и пр. Балканската война увеличи, проче, националното раздробление, засили националното робство, усложнявайки още повече националната проблема на Балканите.

От национално гледище, положението на Балканите стана още по-лошо и по-усложнено чрез империалистическата война от 1914—1918 год. и преговорите за мир, които я последваха. Разпокъсването на Македония и Тракия, поробването на южна Добруджа от Ромъния, завладяването на Косово от Сърбия не бежа в нищо изменени от тия преговори, като едновременно с това, други провинции и значителни населения бидоха поставени под чуждо робство; Хърватско, Далмация, Словения, Босна, Херцеговина, Войводина, Черна-Гора бидоха хвърлени под робството на великосръбските империалисти и под техния военно-монархичен режим. Районите около Цариград и Босилеград, населени с чисто българско население, бидоха също поробени от Югославия.

Днес югославиянския империализъм господства над македонци, албанци, хървати, словенци, черногорци, унгарци, българи, турци, немци и ромъни, които съставляват повече от $\frac{2}{3}$ от общото население на Югославия. Робството в «Романна Маре», Велика-Ромъния, се простира над Бесарабия, Добруджа, Буковина, Трансилвания и Банат, чийто население в по-големата си част са молдовани, унгарци, руси, украинци, турци, българи, немци и пр. По-големата част от Албания се намира под югославянско и гръцко робство: по-големата част от албанците живее вън от пределите на казаната държава. Така, след империалистическата война, общата национална проблема на Балканите не се ограничи само с въпросите за Македония, Добруджа, Тракия и Албания, но обхваща още въпроса за Бесарабия, Хърватско, Черна-Гора, Далмация, Словения, Трансилвания, Буковина и пр. Разнообразието и съвкупността на историческите, социал-културни и етнографически условия, съществуващи в разните области на Балканите, дават на националната проблема тук един особено сложен характер. Това, обаче, което по отношение на националния въпрос е абсолютно общо за всичките балкански области, това което съставлява основата на общата база на балканското национал-революционно движение, това което обуславя основните тенденции на неговото развитие и общи перспективи — това е факта, че на Балканите националната проблема е нацело свързана и преплетена с аграрния и селски въпроси, че самите кадри на национал-революционното движение са съставени от трудовете селски маси, че националното освобождение на поробените маси тук не може да се добие по пътя на революцията, ръководена от буржоазията и че националната революция на Балканите е една съставна част и един от факторите на общата борба за освобождение на трудящите се балкански народи, които ще победят единствено чрез единния революционен фронт на работниците, трудящите се селяни и на национално потиснатите маси.

Г. Димитров

Новия поход на фашистката диктатура в България Превръщане на стопанската криза в политическа

(Кореспонденция от София)

Най-важните белези на развитието на класовата борба в България са новата вълна на революционния подем, начевщото преместване на стопанската криза в политическа и новия поход на фашистката диктатура срещу БКП и легалните организации на работниците и трудящите се селяни. Разширението на стопанската криза, вследствие все по-задълбочаващата се аграрна криза, води към бързо изостряне на класовите противоречия. Това изостряне на класовите

противоречия се извършва, общо взето, по линията на прегрупирането на класовите сили около двата полюса: фашистката диктатура и единния фронт на всички трудящи се, под ръководството на класосъзнателния пролетариат.

Революционния подем обхваща в последната година все по-широки трудящи се маси и засили техната активност. Още през 1929 год. големите стачни борби на тютюневите и текстилни работници нанесоха тежък удар на всички —

лесно-опортюнистически твърдения, че немало подем или само първични наченки от него. Още през 1929 год. събитията потвърдиха напълно партийната линия, че от 1927 год. работническото движение е във възходящ подем и че то е навлезло в периода на офанзивни борби.

След големите стачни борби през 1929 год. се засили значително активността на масите в борбата им срещу капиталистическата експлоатация и фашистката диктатура, фронта на трудящите се разшири и разгъна в масов размер. Смелите акции на революционните работници в градовете срещу фашистката диктатура намираха все по-голям отзвук в сред работническите маси и трудящите се селяни, в сред служащите, държавните чиновници, пенсионерите и македонските, дорбуджански и тракийски емигранти. Опитите на българската буржоазия да затвърди и използва идеологически и организационно «победите» си над трудовите организации след погромите от 1923 и 1925 год. пропаднаха напълно. Също и маневрите с социал и аграрфашизма не доведоха в това отношение до никакви съществени успехи. Напротив, влиянието на борческите класови организации се все повече разширява и прониква все по-дълбоко в сред трудящите се градски и селски маси. Въпреки всички недостатъци в работата на тия организации, безспирно расте лавината, заплашваща господството на фашистката диктатура.

Един общ израз на това положение дават резултатите на станалите през ноември м. г. избори в половината окръжи от страната. Тия избори показаха, че Работническата партия (стояща на почвата на непримиримата класова борба) е втората по сила след правителствената партия (Демократическия съговор). Естествено, 100-те хиляди гласа, подадени за Работническата партия и работническо-селския блок, далеч не илюстрират истинското политическо влияние на Работническата партия и БКП. Защото изборния терор и фалсификациите, добре познати буржоазно-демократически изборни методи, оказаха значително влияние на изборните цифри. В всеки случай, получените от Работническата партия и работническо-селския блок 100,000 гласа (за целата страна те биха били, значи, 200,000, когато легалната КП при изборите преди държавния преврат на 9 юни 1923 получи рекордното число 250,000 гласа) се коментират от целата буржоазна преса така, каквито са те в действителност: израз на новия революционен подем на всички трудящи се. При това не трябва да се забравя, че в столицата, седалището на правителството и центъра на полицейската власт, и в по-големите индустриални градове се постигнаха най-големите успехи.

Един много по-характерен мащаб за революционния подем са масовите акции, особено тия през последната година, като боево средство на широките маси срещу фашистката диктатура. По различни поводи масите излизаха открито на улицата, противопоставяйки се активно на полицейския терор. Много често се провеждаха събрания, демонстрации и митинги въпреки техната забрана, конференциите и съвещанията се организираха въпреки всички пречки. Въпреки систематичния полицейски терор можеше да се свикат на съвещание 1000 делегати за Общия работнически конгрес, проведоха се около 900 подготовителни конференции за той конгрес и пр. Една успешна акция срещу фашистката диктатура е и кампанията на безработните. Демонстрациите на безработните в по-големите индустриални центрове се проведоха въпреки полицейския терор. Срещу фашистко-империалистическите и социалфашистки клики в емигрантските организации на македонците, дорбуджанците и тракийците все по-решително и мощно се надига национал-революционната левица, която се бори рамо до рамо с всички трудящи се на Балкана срещу политическото, социално и национално потисничество, за Федерацията на балканските работническо-селски републики.

В селото радикализирането на селяните се прелива вече в революционен подем. Цели села се дигат в активна борба и самозащита срещу насилствените екзекуции на данъчните власти, банките и лихварския капитал и срещу терора на фашистката диктатура. Всички опити на българската буржоазия да «завладее» селото претърпяха пълно фиаско. Различните министри на земледелието от правителствената партия и целата техна аграрна политика се е движила и движи изключително в рамките на протектирането, подпомагането и кредитирането на «способните за развитие» селски стопанства. За широките маси на селската беднота и дребните селяни и за болшинството средни селяни буржоазната стопанска и финансова политика означава затвърдяване и овековечаване на безогледното им експлоатиране от страна на държавата и едрия (банков, индустриален и търговски) капитал. Най-новата мерка за «борба срещу аграрната криза», създаването на дирекцията за закупуване на храни по определени цени, «по-високи» от пазарните, проявява всички

бедези на едно рафинирано средство за експлоатация. Общо е признатието (също и от страна на буржоазни економисти), че организирането на тая дирекция е много закъснело, защото основната селска маса е продала вече храните си на най-низки цени; така че от по-високите цени ще се възползват почти изключително само едрите търговци на храни. Също така от всички страни се признава, че помоща от разликата в цените за ония селяни, които въобще имат още храни за продаване, е много по-малка от онова, което фискал им взема срещу дългогодишните данъчни недобори. (Половината от стойността на храните се плаща именно в пари, а другата половина с специални бонове, които важат само за изплащане на данъци.)

Също и новата маневра на правителството с помоща на един повикан обратно в страната емигрант, функционер на Земледелския съюз, (който въпрочем, оженил се в Чехия, е станал милионер) да задържи селяните под влиянието на ръководството на Земледелския съюз, не доведе до никакъв резултат. «Левичарските» пози на някои водачи на Земледелския съюз не са вече в състояние да прикрият истинския лик на аграрфашизма. Влиянието на Работническата партия в селото обхваща все по-широки селски маси. Все по-честе стават проявите на селяни в полза даже на нелегалната БКП. Все по-широко се разгъват масовите акции в селата. 1 май, 1 август, годишнината на Октомврийската революция, на Септемврийското въстание и реакционния преврат, боевия ден срещу безработицата и пр. са добили вече и в селата съдържанието и значението на масови акции срещу фашистката диктатура. Червени знамена се издигат вече не само на фабричните кумъни, на съдебните и други държавни здания, но също и на селските църкви, училища и пр. Ораторите на Работническата партия не се нуждаят от плакати и специални куриери за да съберат селяните от десетина села. Неотдавна селяните в едно Луковитско село (в тая околия отжестителността на българската буржоазия след Септемврийското въстание се прояви особено жестоко; целата местна група на легалната тогава БКП биде избита) боядиса къщите си с червена боя и «замъриха» църквата с антирелигиозни лозунги.

Това положение на селяните, особено хилядните дорбуджански, македонски и тракийски емигранти, накарало още те също все повече да се радикализират и водят борбите си в тесна връзка с борбата на работниците и селяните.

Срещу тая вълна на революционен подем фашистката диктатура в България мобилизира всичките си сили и прилага всички намираци се на нейно разположение средства. Понятно е, че тя се стреми да унищожи преди всичко нелегалната БКП, авангарда на революционното движение, неговия идеологически и политически водач, както и нелегалния КМС. Извънредното засилване на антикомунистическия поход се свързва днес с стремението да се разнебитат низовите организации, отделните ядки и то не само в столицата, но и в провинцията. Но тъй като полицейските шпиони и детективи не се отличават с особени способности, то често се скриват изкуствени «конспирации», които после се «разкриват» като истински организации на БКП. Едно последствие от той стремеж е «разкриването» на «големата конспирация» в Варна. Полицията информира по тая «конспирация» с измислици за някакви нелегални връзки с Съветския съюз. 21 души, между тях няколко жени, са отвлечени в София и подложени на неопишуеми мъчения за да направят «разкрития». Една втора «конспирация» е разкрита в Пловдив, която уж се занимавала с издаването на нелегалния орган на БКП. Но полицията претърпе тук един голем бламаж, защото и след «разкриването» на тая «конспирация» органа на БКП продължава спокойно да излиза и да се разпространява.

До сега обект на полицейското внимание беха централните инстанции на нелегалната партия и КМС. Пример за това са процеса на 52-та (ЦК на БКП), на 17-те младежи (ЦК на КМС) и др. Сега съществува стремението да се разшири ужаса на антикомунистическата борба и върху периферията. За в бъдеще не само софийските работници ще видят непосредствено близо на какви жестоки мъчения се подлагат техните класови другари и как те се хвърлят в затворите за десетки години, само защото са посмели да влезат в БКП, а и работниците от Варна, Пловдив и други градове ще видят и преживяват непосредствено отвлечането на най-смелите и решителни класови борци от техната среда.

Вследствие безспирните и засилващи се преследвания, легалната преса на трудящите се е осъдила на недоброволно мълчание. Органа на Работническата партия «Работническо дело» беше цела година потиснат. Независимите работнически вестници и описания се конфискуват постоенно, забраняват се изцяло, или задържат в пощата, техните про-

давачи се преследват и бият. Редакторите на работническата преса, — хвърлени в затвора с или без присъда, се броят вече с стотици. По-големата част от тях познаваха от собствен опит инквизиционните методи на тайната полиция. Функционерите на Работническата партия и Независимите синдикати се хвърлят постоянно в затвора, където те лежат цели месеци, често без съдебно следствие и присъда. Това се практикува особено напоследък. Отговорните функционери получават анонимни заплашителни писма, че ще бъдат наказани с смърт заради техната «противоотечествена» дейност или просто, без писма, те биват бити до смърт от полиция и детективи. Типични в това отношение са случаите с Асен Бояджиев и депутата Христо Калайджиев. Първия се заплашва постоянно от анонимни лица с смърт, ако не спре дейността си като водач на Независимите синдикати и член на ЦК на Работническата партия. Депутата Калайджиев биде арестуван в провинцията, цела нощ най-жестоко бит и след това «освободен». Но и в борбата срещу легалното революционно движение полицията прибегва към нови методи. От месеци наред се разтурват цели събрания, стотици участници се арестуват, наказват и подлагат на побойница. Това става не само в София, но в всички градове и села. В Варна, Пловдив, Провадия, Горна-Ореховица, Хасково и в редица други градове се разтурват даже събрания, за които е имало формално позволение и стотици работници биват по този случай арестувани, бити и наказвани. В много села половината или даже три четвърти от жителите бидоха арестувани, заведени в окръжния град и там «разпитани». Не липсват и атентати от страна на полицията срещу домовете или живота на по-активните работници и селяни.

Тия дни почна процеса срещу 58 селяни от село Говедаре. Между тях има жени и малолетни младежи. Цела година вече те лежат в затвора. При общинските избори през февруарий 1930 год. те бежа заставени да защитават живота си срещу беснеещата солдатска. При окръжните избори през ноември 1930 г. в с. Доганово-Койнаре полицейски агенти хвърлиха бомби и убиха трима селяни. Последствията от това бежа масови арести и процеси. Една статистическа илюстрация за това положение е факта, че през изтеклата 1930 год. всеки месец се различаваха средно 20—30 политически процеси, при които рядко бежа изправени пред съда само единични лица. В всички села, където Работническата партия е пустинала дълбоки корени и бързо разширява влиянието си, полицията предприема особени акции за сплашване на селяните. При тия полицейски акции се арестуват всички привърженици на Работническата партия, които биват жестоко бити и измъчвани за да правят «разкрития», отвеждат ги в окръжния град или дори в София и т. н. В селото Гложене (Тетевенска околия), напр. от няколко седмици са арестувани повече от 10 селяни, за които семействата им не могат да научат нищо повече от това, че са жестоко мъчени и разкарвани от един окръжен град в друг.

Напоследък биде арестуван члена на Европейския Селски комитет Лазар Станев, цели седмици наред разкарван от един затвор в друг и най-после поставен в София под полицейски надзор. Задължили са го да се явява три пъти дневно в полицията. Към тая мерка срещу Лазар Станев полицията е прибегнала, защото селските събрания в Севлиевско и Луковитско, където той е говорил бежа мощни демонстрации за борба срещу фашисткото правителство Ляпчев-Цанков и срещу аграрфашизма.

Отдавна — по с особена ревност напоследък — полицията се старее с мъчения и заплашвания да «разкрие» «незаконността» на легалната Работническа партия. В Враца и Свищов напр. полицията се опита да състави «незаконни» списъци на членовете на местните групи. При всеки «конспирация» се конструират неуморно фантастични искусствени «връзки» между БКП и легалните организации.

Тоя поход срещу легалните възможности за борба е насочен особено и срещу национал-революционното движение.

Повтарят се дните от септември 1924 год., когато бидоха убити стотици македонски революционери, между тях и незабравимия Димо Хаджи Димов. Дните от 1925 и 1926 год., когато бежа «обезвредени за винаги» редица македонски и добруджански борци за национална свобода, между тях и смелия Дочо Михайлов. Преди няколко седмици биде убит от засада през ноща секретаря на Софийската организация на легалния Добруджански Младежки Съюз Ганчо Петров, един неуморен организатор и пропагандист на национал-революционното движение сред младежта. Естествено, убийците не са открити и никога няма да бъдат открити. Факт е, обаче, че три дни преди убийството му Петров бежа разследван от тайната полиция (охраната) и заплашван с смърт, ако не спре дейността си.

Но още по-симптоматично е арестуването на водача на легалното национал-революционно добруджанско движение и председателя на българската секция на Антиимпериалистическата Лига Д-р П. Вичев. Неговото арестуване се мотивира според данните на охраната, с издаването на книгата «Националния и колониалния въпрос» от Бройдо. Не е изключено, обаче, българската охрана да се опита да използва това арестуване за некаква си «конспирация», още повече че мотивировката на арестуването е повече от смешна, тъй като книгата на Бройдо, излезла още преди 8 месеца, беше цензурирана и освободена от полицията. Убийството на Петров и арестуването на Д-р П. Вичев намират своето обяснение в факта, че национал-революционното движение на добруджанци от родина наред оказва успешен отпор на всички опити на национал и социалфашистите да подчинят добруджанската емиграция в България и населението в самата Добруджа на «интересите» на външната политика на българската фашистка диктатура. Бързото развитие и широкото влияние на национал-революционното движение сред добруджанската емиграция, успешното свързване на техните борби с борбите на македонската и тракийската емиграция, както и с тия на българските и ромънски работници и селяни, — всичко това е достатъчен повод за фашисткото правителство на Ляпчев — Цанков да се нахвърли срещу легалността на това движение и да се опита да го задуши.

Буржоазната партийна и жълта преса води всекидневно мръсна клеветническа кампания срещу легалните организации. Всички опити да се поставят легалните организации на трудящите се въз от законите са от големо «практическо» значение за буржоазията, правителствена и опозиционна. След няколко месеца ще се произведат парламентарните избори. По всичко се вижда, че работническо-селския блок ще отбележи грамаден прирост на влияние и привърженици, даже и ако изборния терор се прояви в «обикновения» си размер. Общинските избори през февруарий 1930 год. и окръжните избори през ноември 1930 г. показаха ясно, че широките трудящи се маси все по-активно се борят против диктатурата на буржоазията. Буржоазната преса, както правителствената така и опозиционната, пише вече от месеци, че парламентарните избори могат евентуално да дадат повод за едно ново избухване на гражданската война. Това се пише не да се сплаши дребната буржоазия, а има по-дълбок смисъл, а именно, да се подготви «идеологически» и политически разтурването на легалните организации на трудящите се, а също и да се оправдаят предварително евентуални кървави изстъпления от рода на тия през септември 1923 и април 1925 год. с техните 25,000 жертви, работници и селяни.

Целата страна, обаче, се залива от вълната на великата, неуморна, всекидневна работа на стотици хиляди трудящи се за изграждането и затвърдяването на техния классов фронт, с нейния класосъзнателен авангард на чело. На тоя классов фронт българските фашистки правителства и партии, от управляващата днес до социалфашистката, един ден ще си разбият главата, ако въобще твърдия пролетарски юмрук не ги хвърли по-рано на бунушето.

Една декларация на Добруджанската революционна организация — ДРО

В първите години още на повторното окупиране на Добруджа от Румъния, българските провинциалски и фашистки правителства се помъчиха да турят ръка на добруджанското революционно движение и чрез свои агенти създадоха ржбойническата организация ВДРО. Целта беше ясна: да се постави целата добруджанска емиграция в услуга на вътрешната потисническа политика на тия правителства, като добруджанското население от български произход в Добруджа стане в услуга на техната империалистическа политика за реванш и анексии. За пречистване движението от леви елементи и улесняване се такива, които се стремяха

да запазят чистия му национал-революционен характер, българските правителства си служиха и си служат с ежщата метода на морален и материален тормоз, побойница, арести и убийства сред добруджанската емиграция — доносничества и провокации чрез бандите на ВДРО и своите агенти в Добруджа — миноритарите над добруджанските народни маси от български произход, метода прилагана с успех от дълги години, към македонското революционно движение.

Първата сериозна мерка срещу левията в революционното движение се взе през 1924 год. на Балбунарската конференция на ВДРО. През есента се взема решение да бъде

убит легендарния и любим добруджански революционер Дочо Михайлов. По късно, през февруарските събития на 1925 год., срещу същия и други водители на левицата се устрой провокация, арестуваха се и осъдиха на по една година строг тъмничен затвор.

През септември 1925 год. на учредителната конференция в Добруджа се поставиха основите на Добруджанската Революционна Организация — ДРО.

Този правилен революционен акт въбеси българското фашистко правителство на Ляпчев и неговите орждия от ВДРО и то започна истински кръстоносни походи срещу левицата в добруджанската емиграция и истинската преставителка на добруджанските народни маси — ДРО.

От 1925 год. насам не е минавало конгрес на Добруджанския Народен Съюз, където хората на левицата от добруджанската емиграция, да не бъдат, бити, арестувани и недопуснати да вземат участие в тия конгреси. Така, в Търновския в Разградския и напоследък в Варненския конгреси, плаворезите и коне-крадците от ВДРО, подкрепени от полицията на българските фашистки правителства, с парабели в ръка заплашваха, биеха и арестуваха и не допуснаха левицата да вземе участие в разискванията на тия конгреси.

Много протестни събрания и манифестации, против издевателствата, грабежите, терора и убийствата, в Добруджа от страна на кървавото румънско погисничество, ръководени от левицата биваха забранявани или разпръскани с щикове, като организаторите и ръководителите бити, арестувани и изтезавани от органите на българската фашистка диктатура.

Делегатите на свиканите от левицата конференции, а особено тия от към граничните райони се заплашват с смърт ако отидат и присъствуват на тия конференции, както е примера с Разградската делегация за последната конференция и др. Целата емиграция особено около границата съчувстваща на левицата е под непрекъснат морален и материален тормоз на бандите от ВДРО, закриляни от органите на Ляпчевата власт. Подозрените в левицарство емигранти се преследват, заплашват и бият или пък се облагат с големи данъци от тая банда.

Но с това българския фашизъм и неговото подло орждие ВДРО не се задоволяват, те прибегват и към най-любимото си средство в техната подла и предателска борба — убийствата.

Още през 1926 год., 26 август, братоубийците и бандите от ВДРО под ръководството на един бивш полицай на българското фашистко правителство заградиха и избиха в гората при село Дживел най-доблестния и искрен добруджански революционер Дочо Михайлов, един от създателите на Добруджанската Революционна Организация — ДРО и неговите трима верни другари Г. Гицов, Г. Друмев и Т. Господжаков.

През пролета на 1927 год. биде застрелян в Кеманларско един от най-смелите борци на ДРО — Иван Кръстев. Опръскания с много невинна кръв убиец от ВДРО — Стайко Колев през 1929 год., по заповед, застрелва емигранта левичар Петър Минев (Копука). В Варна, 1930 год. биде застрелян из засада Колю Георгиев от Ст. Буздугана и още двама.

Най-преснатата жертва на вилнеющата банда ВДРО и българския фашизъм, е младият и много обещаващ добруджански емигрант, писател, секретар на софийската Добруджанска младежка организация Ганчо К. Петров! Вечерта на 16 декември 1930 год., няколко месеца предварително заплашван, обискиран и бит, беше застрелян от убийците на ВДРО, подкрепени от фашистката полиция на Ляпчев.

Некои от физическите автори на тия злодеяния, българската полиция старателно крие, а фашисткото правосъдие издаде оправдателна присъда, какъвто е случая с Стайко Колев, адвокатите на когото са членове на Централния комитет на бандата ВДРО, които в пледуарите си при закрити врата са искали оправдателна присъда защото убийството било наложено от «висши» национални интереси.

Чрез своето верно орждие — ВДРО — българското фашистко правителство устройва периодически набези на банди от контрабандисти, мошеници и убийци, които с своите провокации предизвикват, от страна на органите и орждията на власта на румънската кървава олигархия, масови арести, побоища и избивания, случаите в Старо село, Гарван, Кочина, Арабаджий и др. са паметниците на това предателство, след което в своята преса хвърлят тъмни обвинения срещу Добруджанската Революционна Организация — ДРО.

В борбата си срещу истинското добруджанско революционно движение и неговата верна преставителка — ДРО, българския фашизъм, шовинизъм и империализъм си служат, с шовинистическа българска преса в Добруджа в. в. «Единство», «Златна Добруджа», «Пробуда» и «Трибуна», която е станала неплатен агент на румънската сигуранция, и културните общества в Добрич, Силистра, Каварна, Балчик и Кюстенджа, които са в ръцете на българските чорбаджий изедници, с директорите и некои от учителите на българските гимназии в Добруджа, какъвто е случая с двете черни души Бахнев и Левтер Бояджиев в Силистра се опита да създаде българска миноритарна партия финансирана щедро от Бууров и т. п.

От циничните изявления в последно време на платените агенти на българския фашизъм в Добруджа, че и те ще почнат по «македонски», явно личи че последните сметат за недостатъчни гореказаните средства, а също тъй и единият си фронт с румънското фашистко правителство срещу погиснатите добруджански трудящи се маси и тяхната правилност в революционната борба и са решили да пренесат и в Добруджа методите на убийствата които сподойно се практикуват над добруджанската емиграция в България.

Добруджанската Революционна Организация знае че българския фашизъм и империализъм не ще се спре пред нищо за да отклони добруджанската емиграция и добруджанските трудящи се маси от български произход от правилния път на техната борба и да убие техния национал-революционен дух и затуй тя няма да престане да се бори срещу тия предателски и подли домогвания и против техните изпълнители от бандата ВДРО и българските шовинисти от Добруджа.

ДРО е масова революционна организация на трудящите се добруджански народни маси, без разлика на националност и вяра и на добруджанската емиграция където и да се намира тя.

На терора, инквизициите и убийствата от страна на българския фашизъм и разбойническите банди на ВДРО — ДРО противопоставя масовата борба на своите чиличени организации и поставя съдбата на палачите на добруджанската емиграция и добруджанските народни маси от български произход в ръцете на добруджанския трудов народен съд!

ДРО високо заявява, че в никакъв случай и при никакви обстоятелства не ще се отклони от своята идеология, тактика и борба, не ще спре да разпалва, организира и ръководи всекидневните и решителни борби на целокупният добруджански трудов народ и добруджанската емиграция, където и да се намира тя, не ще се откаже да води тия борби на два фронта: срещу денационализаторската и асимилаторска политика на румънската фашистка олигархия и нейното кърваво господство в Добруджа и срещу българския фашизъм и шовинизъм и неговата политика на реванш и анексионистични домогвания, няма да се откаже да разбулва и клеими пълклените намерения на разбойническата банда ВДРО и смело и неотклонно в единен фронт с всички национал и социал-потиснати народи от Румъния, България и целия Балкан, ще върви напред за извоюване на Свободна и Независима Добруджанска Република, на Балканската Федерация на Работническо-Селските правителства.

Януарий, 1931 год. Добруджа. От Ц. Н. на Д. Р. О.

Европейските комбинации

Лице срещу лице

Ако опасностите от един пожар грозят Европа, то е защото империализма продължава да действа в големите и малки капиталистически страни, тайната дипломация следва своята зловеща дейност и въоръженията се развиват пред нашите очи.

Някои беха повервали, че войната от 1914—1918 г. с своите милионни жертви, с своите баснословни разходи (2,000 милиарда днешни франка) и чудовищни разрушения, би послужила за поука на човечеството. Всекидневните епизоди

от международния живот, обаче, доказват противното. Колкото повече загават спомените от последното клане, толкова повече у народите се съживяват войцствените чувства. Договорите от 1919 г. направиха всичко за галинизирание на национализма; те разпокъсаха народите, откъснаха 40 или 50 милиона хора от техните сънародници.

Европа от 1930 г. прилича точно на тази от 1914 г. Съществува само една разлика. Днес има едно Общество на Народите, каквото по-рано нямаше. Това О. Н. се събира

периодически, но нема пример от който да се вижда, че то е спомогнало за уреждането на един сериозен конфликт. По-неже то е съставено от тези капиталистически държави, които заслужават, прозвището държави хищници, и те ревниво се следят помежду си, пита се, как техните представители, наредени около една маса, биха могли да раздават правосъдие.

През годините, които предшествуваха австро-унгарския ултиматум отправен на Сърбия, атмосферата беше тежка. От Алгезира до Агадир и след Агадир, основателно можеше да се очаква едно френско-немецко съгласие, което немаше да се ограничи с Франция и Германия или едно австро-руско съгласие, което не би се ограничило с монархиите на Хабсбургите и Романовите. Днес често се запитваме дали България и Югославия, или Югославия и Италия не ще прибегнат към оръжието, или дали Полша, съюзена с Ромъния, не ще се нахвърли срещу СССР, или дали не ще избухне един конфликт между Франция и Италия.

Но това което напомня еднаквостта между Европа от 1930 г. и Европа от 1914 г., то е, че през двете тия дати континента бе разделен между две антагонистични комбинации.

Преди 16 години кабинета в Берлин разчиташе на военното сътрудничество на Австро-Унгария и на Италия, както Франция на това на царска Русия и на Англия.

Княз Бисмарк, за да запази статуквото на континента, такова каквото се създаде след войните от 1866 г. и 1870 г., сключи договори с кабинетите в Виена и Рим. В дадени моменти, трите германски, австро-унгарски и италиански въоръжени сили требваше да вървят наедно. Знае се как през август 1914 г. Италия се отдръпна, преди да мине на противната страна; Ромъния, която даже имаше връзки с централните сили, последва същата политика, както тая на Италия.

Франция подписа политически и военни конвенции с Александър III и Николай II. В подобни случаи на договорите се дава дефанзивен характер; но кой би повервал на това?

Не е нападателката оная държава, която обявява войната. През 1904 г. Франция се свързва с Англия с споразумения, които визираща по-специално Египет и Мароко, но които в същност имаха много по-широк характер и които практически съставляваха една истинска коалиция за предвидени евентуалности. През 1907 г. Германия и Русия се оближиха една към друга непосредствено и разрешиха, поне временно, техните различия в централна Азия.

Тези две комбинации, френско-англо-руска и немско-австро-италианска, които след тях требваше да завлекат други второстепенни сили, изиграха една особена важна роля в периода, който докара 1914 година. Изолираните държави са по-малко дръзки, защото по-малко се доверяват на себе си, отколкото тия, които са в групировки и това твърдение е още по-верно за кабинетите от първа степен. Това се доказва по-рано, както се доказва сега, както ще се докаже утре, може би, още по-добре.

Европа от 1930 г. е разделена на две големи групировки, макар че извесни държави, поради различни причини, се виждат непълно да участвуват в едната или другата; такъв е случая с СССР, с Испания или с скандинавските кралства.

Некой биха помислили може би, че Европа е разделена между две тенденции: на победители и победени от 1918 г. На какво почива това заключение? Нищо по-просто от това.

Изглежда логично че силите победителки, т. е. Франция, Англия, Италия, Ромъния, Югославия и тези които се родиха от победите на Антантата: Полша, Чехословакия, образуват една военна групировка. Тоже изглежда логично, че победените сили съставляват една друга военна групировка. Първите искат, много естествено, да увековечат едно фактическо положение, което е изгодно за тях и което, по-вече или по-малко, ги освобождава от натиска на техните противници. Другите, които се опялчват срещу договорите от Версайл, Сен Жермен, Трианон и Нийой (Турция ревизира Севърския договор), събират своите сили, за да ревизират протоколите, които ги оцеляват и убиват.

Но това схематично разделение на Европа не отговаря на действителността. Италия, която се обогати с австрийски и унгарски провинции, излезе от лагера на победителите, които се явяват пазителки на договорите. Тя, обаче, мина на страната на ревизионистите, чиито граници претърпяха по-вече или по-малко тежки поизржбвания. В настоящия стади най-характерно е именно това италианско отдръпване от своите бивши съюзници. Рим възстава против положението, създадено от мирните договори, защото той не можа да използва тези договори, както сметаше в Европа, Африка и Азия.

Как се създадоха днешните две комбинации?

Това е един важен пункт.

Франция, Англия, Белгия, Чехословакия, Полша, Ромъния и Югославия бяха солидарни, защото разделиха помежду си плячката от неприятелите. Всека от тях знаеше, че ако остане сама една в Европа, разяждана от вулканически изригвания, рискува да и бъдат отнети териториалните придобивки чрез една реваншистка война. От там произлезоха договорите, които не закъсниха да се сключват между техните кабинети. Полша бе излезла от раздробяването на Хабсбургската монархия, от откъсването на територии, които наедно се заличиха от картата. Тя се страхуваше особено много от едно възстановяване на Германия, а и Франция, на другия край на Европа хранеше същия страх. Югославия, Ромъния, Чехославия заробиха части от австро-унгарската империя. Те ставаха или оставаха по необходимост съюзници, поне за известно време. Те образуваха коалицията, която се нарече Малкото Съгласие, а Полша се свързва или по-точно се подчини на Франция.

Ако на работите се погледне по-отблизо, ще се види че Англия, до колкото и бе възможно, напосо влезе в ролята на арбитър. Тя гарантира известно положение в Европа, но тя държи равновесие между двете комбинации. Тя не би била Англия, би изменила на своето минало, ако действуваше другоаче.

Стойки Англия на страна, на Франция се падна изключителното ръководство на силите, които претендираха да занаят договорите от 1919 г. Треба да отбележим, обаче, че този стремеж е глупав, защото историята ни учи, че 25 години са премного за един договор, какъвто и да е той и най-тържественно гарантираните актове са осъдени на умирање.

Франция се свързва с Полша, Белгия, Ромъния, Чехославия, и Югославия с тайни конвенции. Знае се, че съществуват тези конвенции, но не се знае в подробности техното съдържание. Правителствата, които ги подписаха оспорват действителността, но техните опровержения не могат да заблудат никого. Когато французските генерални щабове, — в лицето на техните най-оторизирани шефове — отиват в Варшава или Белград или Прага, не е трудно да се разбере, че французската армия притежава много клонове в централна и източна Европа. Ке' д'Орсей управлява цела една констелация от държави. Без съмнение, Франция може да обуздае тази или онази от тези държави, които биха манифестирали едно прекалено военнлюбие, но тя може също да бъде хежрлена в всекакъв конфликт, защото всека от тия държави ще се покаже толкова по-нахална, колкото ще се чувствува по-добре подкрепяна или по-добре заобиколена.

Италия мина от лагера на победителите, в тоя на победените и; може да се каже, тя намери местото си. Още на другия ден от примирието, тя протестира срещу определената й съдба и против нарушаването на ангажиментите, поети спремо нея от Франция и Англия, които й гарантираха територии вън от Европа. Но в периода преди фашизма тя се държа предпазливо; фашизма у нея галванизира империализма. Не претендираше ли Дучето едновременно да пробуди славата (ако така може да се каже) на римските завоевания и да повтори шумните предприятия на Наполеон I? Той нищо не очаква от силите, с които Италия бе съюзница, той се обърна срещу тях. Италианския експансионизм на Балканите се парализираше от отпора на Югославия, помощница на Франция; този експансионизм в северна Африка се ограничаваше от Франция, собственица на обширни територии в черния континент. Италия срещаше Франция на три граници. Това обяснява нейната дипломатическа акция. Младия италиански империализм, който навсякъде намираще света зает, се облъкваше с стария французки империализм, преситен от колониални владения и който в Европа подемаше политиката на бившия бурбонски режим: образуването на васални държави, които требваше да му служат за тампони или за подпора, както срещу Германия, така също срещу Италия и Сввветска Русия.

Г. Мусолини се отнесе към победените и ошетени от мирните договори страни: Германия, Австрия, Унгария, България. Те бяха по-вече или по-малко ревизионисти, насочени против Франция, Полша, Малкото Съгласие. С тях заедно стана ревизионист и Мусолини. На това би могло да му се отговори, че ако Германия иска полския коридор, Австрия не ще се примири с претопяването на неколко стотици хиляди немски тиролци, попаднали под италианска власт. Но Дучето не дава да се говори на тази тема. Той противопоставя ползвите, които ще произлезат от едно по-големо или по-малко прекройване на картата. Непо-вече, държавите

ревизионисти по-вече или по-малко чува неговите предложения. Той се свързва с Унгария и България и от Албания направи свой военен лагер срещу Югославия. Той поиска също да се обличи със Сърветска Русия, макар че политически не може да има нищо общо между фашисткото правителство и това на народните комисари.

Така от една страна съществува една комбинация, изградена върху тайните договори, която Франция, Полша, Ромъния, Югославия, Чехославия искат да използват за лични цели и от друга, една комбинация, може би по-малко солидна, но чийто белези са означени — която Италия иска да създаде за лично употребление. Ако тя пожелае да включи и Германия, ръководството на тази комбинация не

ще бъде дълго време в нейни ръце, защото Германия брои два пъти по-вече жители, отколкото Италия.

Самото съществуване на тези две групировки от капиталистически държави, едните заинтересовани в запазването на договорите, другите — да разклатят днешна Европа, подготвя войната. Но тези групировки са насочени не само едни срещу други; трябва да се прибави, че първата групировка, чрез своя вътрешен механизъм, може да бъде увлечена да се нахвърли срещу СССР. В такъв случай, това ще предизвика, може би, и даже вероятно, една интервенция на втората групировка и то не в полза на Сърветския съюз, а против международния статут, от който тя се ползва.

Пол Луи

Балканските социалисти и националния въпрос на Балканите

По националния въпрос, по освободителната борба на национално угнетените народи, не само сред балканските социалисти, но изобщо сред социалистическите партии от 2 Интернационал съществува едно голямо дезориентиране и разноезичие. По никой друг въпрос социалистическите партии не са били в такава очебийна зависимост от национал-империализма на собствената си буржоазия, както по националния въпрос. Наспоред това, дали една социалистическа партия принадлежи към господстващата или към потиснатата нация, зависи и нейното становище по националния въпрос. Затова, както преди войната, така и днес, отношението към националния въпрос съставлява най-опасната подводна скала, о която се разбива «интернационализма» на партиите от 2 Интернационал. Достатъчно е да припомним интересния в това отношение социалистически калейдоскоп, какъвто представляваше едновременната Австро-унгарска империя, в която съществуваха толкова различни социалистически партии, с толкова различни становища по националния въпрос, колкото националности имаше в страната.

Изобщо може да се каже без преувеличение, че противоречията сред национал-империализма на международната буржоазия, се отразяват като в капка вода в съответните социалистически партии; всичко това, разбира се, изкустно се подслаждава с изобилния сос на социалистическата фразеология.

Поради всичко това, 2-я Интернационал, в своята «революционна» оценка на освободителните борби на национално потиснатите народи, не можеше да отиде по-далече от «културната автономия», която той постави за крайната допустима цел на тези борби. А по отношение поробените стотици милиони колониални и полуколониални народи, той върви точно по стъпките на международния империализъм, прекланяйки се лакейски пред неговата историческа «цивилизаторска» роля. Само революционната левица в него (в лицето главно на болшевишката партия), постави националния въпрос на една ясна и принципиална основа, като призна правото за самоопределението на народите.

През световната война социалистите застанаха открито зад двата лагера на воюващия световен империализъм. Те бяха ислямовеците на «отбранителния» характер на войната и нейната освободителна роля срещу заплахващите човешката цивилизация варвари от противния лагер.

Що се отнася до балканските социалисти, то те заемат най-високите стъпала в «социал-патриотическата» стълба на интернационала. Поради своя дребнобуржоазен произход, те са още по-неразривно свързани с «националните идеали» на собствената си буржоазия. И за това всички противоречия, вражди и интриги, съществуващи сред буржоазните от разните балкански страни, са ярко отразени сред съответните социалистически партии. Дори самия интернационал се вижда много често принуден да се намеси в «братските спорове» на Балканите и изглежда различията и недоразуменията. В последните години тези «помирителни» опити, особено честичка, без всекакъв особен успех, разбира се, тъй както безуспешно свършваха досега и опитите на международните империалисти да помиряват и сближават балканската буржоазия.

Не е безинтересно да припомним тук някои по-характерни случаи. През м. май 1925 Социалистическия интернационал, в лицето на своята езекутива, направи «първата» решителна крачка към изглаждане «националните» спорове сред балканските социалисти, вземайки инициативата за свикването през юни с. г. в Прага на една общобалканска конференция. На тази конференция бяха представени социалистите от Югославия, България и Гърция. Макар конференцията да е заседавала три дни при закрити врата и то под ръководството на «знаменитости», като Вандервелд,

Адлер и Том Шоу, резултатите от нея са твърде печални. В взетата резолюция се казва само, че се наговарва комисията по малцинствата при интернационала да се занимае с националния въпрос на Балканите.

До колко непримирими са се оказали различията по «националния въпрос» показва още лютоото сражение, което си дадоха българската и гръцката делегации на състоящия се през август с. г. в Марсилия конгрес на 2-я Интернационал. Балканските делегации на този социалистически конгрес бяха в същност официални делегации на правителствата. В подготовката и «идейното им въоръжение» бяха мобилизирани всички национални сили. Касаеше се да се подготви победата на собствената национална идея пред форума на Социалистическия интернационал! И за това балканските правителства не щадеха нито средства, нито усилия, за да снабдят своите «социалистически делегации» с силни и неотразими аргументи в полза на своите «легитимни» национални интереси за хегемония на Балканите.

Същите състезания се повториха с още по-големо ожесточение три години по-късно, — на конгреса на Социалистическия интернационал през август 1928 г. в Брюксел. Този път главното сражение се готвеше да си дадат югославянските и български социалисти. Спорният въпрос, разбира се, и този път преди всичко беше, кой да владее Македония. Подготовката беше трескава, напрежението голямо, — толкоз повече, че на конгреса бе предвидено да се посвети специално заседание на въпроса за малцинствата в Югославия, Гърция и България.

Сръбските социалисти побързаха да свикат своя конгрес, за да оформят своето становище в една резолюция, в която те повтаряха папагалски формулата на белградските империалисти, какво в границите на днешна Югославия македонският въпрос бил най-щастливо разрешен с «големия, прогресивен, исторически процес» на обединение южното славянство под скиптъра на Карагьоревичите.

Пак по това време, в навечерието на големото състезание в Брюксел, се разви и интересната полемика между Вендел, защитаващ сръбската теза, и Сакъзов-българската, по македонския въпрос.

Разбира се и Брюкселският конгрес не излезна в своята политическа акция по-щастлив от Марсилският. «Братските разногласия» се усилиха с течение на времето още повече. В последно време, те взеха дори явно враждебен характер. Това подчерта особено ясно състоялата се през октомври м. г. в Атина балканска империалистическа конференция. Като е известно за порт-пароли по въпроса за малцинствата на тази конференция, балканските правителства бяха определили именно социалистите. Старите познати, Сакъзов и Живко Топалович, отново се срещнаха тук, за да си разменят по няколко отровни стрели.

Доброволното участие на социалистите на империалистическата конференция в Атина, Топалович оправдава в уводна статия на белградския «Политика» от 18. 10. м. г. по следния начин: «Когато представителите на буржоазията на балканските държави решително и енергично подеха идеята за балкански съюз, никак не е чудно, че това сториха и представителите (!?) на селяните и работниците.» В същата статия по споровете с България — а ядката на тези спорове известно е че е македонския въпрос — Топалович намира, че ще се решат с «довършване националното обединение на всички южни славяни, между които са и българите.» Излишно е разбира се да казваме, че Топалович не разбира друго обединение, а само такова под скиптъра на Карагьоревич.

А за да добием представа за становището на сръбските социалисти изобщо по националния въпрос в Югославия,

нема да бъде излишно да цитираме писаното от Топалович в същия шовинистически белградски лист — «Политика» от 6. 12. 1929 г. Там между другото се казва и следното: «В техния речник — думата е за югославянските комунисти — днес, още се говори за черногорци, македонци, словенци, като за различни народи, които сърбите искат да похърбят, докато ние, социалистите, сме против (!) раздухането националните страсти, а за националното и културно обединение на югославяните.»

Българските социалисти, разбира се, също са за «обединението» на южното славянство, стига то да стане под хегемонистическото знаме на българската буржоазия. В някои отношения те надминават дори сръбските социалисти. Ще цитираме само случая, когато през месец април м. г. стария социалистически лидер Сакжзов, по покана на македонското фашистко студентско дружество «Вардар», бе държал в военния клуб в София реферат на тема: «Как да си възвърнем Македония, Добруджа, Тракия и западните покрайнини». От заглавието на темата е видно, че Сакжзов чертае новите пътища на възвръщането се български национал-империализъм.

Всичко казано за югославянските и български социалисти важи с пълно право и за гърците и ромънските, защото в своя «социалпатриотизъм» те не отстъпват в нищо на другите.

По това положение на нещата, две мнения по ролята на балканските социалисти по отношение освободителната борба на потиснатите народи на Балканите не може да има. Това е една явно контрреволюционна роля, въпреки всички старания да се скрие тя зад некое «прогресивна» идея.

И за това национално потиснатите народи в това отношение трябва да бъдат на чисто. Те не трябва никога да изпускат из пред вид, че в освободителната си борба те ще срещнат социалпатриотите само в лагера на потисниците и империалистите.

В пламъка на революционните борби на Балканите, обаче, фронта на революцията днес се изгражда все по-моцел и по-сплотен. Национално поробените народи на дело се убеждават, че най-верните и искрени техни съюзници в освободителната борба, са само революционното работничество и селячество и техните организации и партии.

В. Василев

За освобождението на народите в Югославия!*)

Държавния преврат на 6 януари 1929 г. само легализира едно съществуващо вече положение: диктатурата на кралската камарила, която назначаваше и уволняваше министрите, потискаше страната, в този ден стана официална. Съществена разлика има и в това, че диктатурата, след разтурянето на скупщината и провъзгласяването на кралския деспотизъм като единствена сила в Югославия, стана много по-жървава и по-убийствена отколкото по-рано.

Политическите убийства станаха държавна система. Комунистическата партия, Червената помощ, организациите на потиснатите националности — хървати, македонци, черногорци, албанци от Косово — и организациите на потиснатите национални малцинства дадоха безброй жертви и мъченици. Ние сваляме шапките пред тях. Ние апелираме към трудовете маси на Запад да подкрепят пролетариите и потиснатите народи в Югославия, които биват управлявани с нож и револвер. Ние обвиняваме «демократите» и «социалистите» в Франция, които са отговорни за подкрепата, в каквато и да е форма, която дава френското правителство на крвавия Александър Карагеоргиевич и на желязката банда от «Белата ржка».

Даниел Рену

*

Политическите престъпления, които всекидневно се вършат от фашистките правителства, трябва да възмутят всеки, който е запазил в себе си една искра на човешко чувство. Режима на Александър по жестокост не отстъпва на режимите на Цанков, Ляпчев, Зогу и др. При това, потисниците на интелектуели, писатели, трудящите се маси, на цели народи и национални малцинства, се радват на окуражителната подкрепа на френското правителство. И това в един момент, когато противоречията между италианския и югославянския империализъм не представляват малка опасност за война, а напротив — те заплашват мира и правят все по-близка опасността от война.

Всички истински приятели на мира хранят искрението желание, щото балканските народи да се освободят от фашистките правителства и братски да се обединят в една Федерация на балканските народи.

Г. Дюшен

*

Две години изтекоха от деня, когато Александър Карагеоргиевич извърши своя държавен преврат. Той постави за диктатор в Белград команданта на своята гвардия Живкович и разтури парламента. Фашизма, който днес в Европа тормузи 150 милиона хора, триумфираше.

Александър искаше едновременно да унищожи и националните партии на потиснатите народи и да хвърли в жърваво робство работничеството и трудовото селячество. За тази цел той фактически обяви обсадно положение, разшири полицейските комплоти, потиска всека обществена свобода и разтури всека шречална му организация. Югославия по нищо не отстъпва на Италия.

Така биде установен терористическия режим в Сърбия, Хърватско, Словения, Македония; от време на време жърва-

вия крал и неговите министри предприемат обиколки из страната, за да приемат оваците на едрата буржоазия и на корумпираните от диктатурата елементи. Само с помощта на чужбина, особено тази на Франция, можа Александър да обяви своята диктатура. Чрез финансовите и военни помощи днес Югославия се е превърнала в една протекторатна област на Франция.

Александър Карагеоргиевич не може да храни надеждата, че това положение ще трае дълго време. Подземно се подготвява противоудар на народните маси и фашистките диктатури има да живеят още едно ограничено време, както това доказа неотдавна испанския пример. Ще удари часа на балканските роби, в който немилостиво ограбваните и продадени на империализма на великите сили народни маси ще се подигнат срещу своите потисници. Тогава югославянската монархия, както много други монархии, ще бъде пометена от една буря, срещу която нищо не може да се противопостави и тогава потиснатите народи ще се обединят в Федерацията на свободните балкански народи.

Пол Луи

*

Втората годишнина от обявяването диктатурата на Карагеоргиевич ще даде повод на пролетариата от всички страни да изрази своето възмущение срещу диктатурата на белградската камарила. При това, най-силно възмущението трябва да бъде в Франция. Франция — ние говорим за официална, империалистична Франция — бе кръстника на фашистката диктатура, която от две години насам измъчва народите в Югославия. Френския империализъм подпомогна сръбския преврат от 6 януари 1929 г., също тъй както инспирира и авантюрата на крал Карол през пролета на 1930 г. Няколко часа пред преврата, френския пълномощен министър в Белград има разговор с крал Александър. Няколко дена преди авантюрата на Карол, Лушюр, Сен-Олер и генерал Гуро заминаха за Букурещ.

Белград или Букурещ — целта е еднаква: да се помогне на властващите олигархии да задушат възмущението на народните маси, да задушат в кръв селските бунтове и движението на революционното работничество и разбият справедливото освободително движение на потиснатите националности. Известни са средствата, с които югославянската диктатура, с материалната и морална помощ на Франция, сметаше да изпълни тази част от своята програма.

Държавния преврат служи още и за една друга цел. Югославия — тази така предпочитана от царските емигранти страна — трябва да играе една важна роля в ръководения от Франция кръстоносен поход срещу пролетарската държава. Московския процес напоследък достатъчно ясно освети интервенционния план на Франция.

На края, не трябва да се забравя, че Югославия е съюзник на Франция срещу Италия. Нека си спомним за общата морска демонстрация на френската и югославянската флота пред Шибенико в навечерието на морската конференция през януари 1930 г. Ние знаем също, че Франция е, която доставя оръжието и мунициите на Югославия. Чрез поставянето на власт «силната ржка» в Белград, Франция

*) Продължение от бр. 150 (27-B), от 20 януари т. г.

искаше да заздрави своята позиция на Балкана по отношение на Италия.

Това събитие в действителност е много поучително. Щом се заговори за възможността от една война между Франция и Италия, френските социалдемократически водачи заявяват, че тази война би била война на демокрацията срещу фашизма, война на свободата срещу тиранията. Една найстина престъжна теза, която ние, в деня на втората

годишнина от обявяването на диктатурата в Югославия, можем ли трябва да разоблачим. Съюзника на френската «демокрация» е най-отвратителната диктатура на Балканите, това е «Белата ръка», чиято цела история е изпълнена с най-отвратителни престъпления и скандали. Безсрамно лицемерие би било да се иска от пролетариата да прави разлика между убийците от «Белата ръка» и убийците в черните ризи!

Габриел Пери

В царството на кървавия фашизъм Инквизиционните мъчения над един български работник

Арестуван бях на 17, срещу 18 март м. г. през ноща в 2 часа, от обществената. Още същата нощ бях закаран в 7 полицейски участък. На 25 март след обед в 4 часа, двама агенти ме отведоха в обществената — в стаята на Хараламов. Там като зверове чакаха, за да се нахвърлят над жертвата си палачите: Хараламов, Спасов, Драганов, Луков, Кънев и други. Всичките, а най-много Луков, се нахвърлиха срещу мен с най-разнообразни въпроси: «кои статии са твои (показват ми ред материали от заловената печатница), кой ти е псевдонима, кой ти преписваше статиите. На кого даваше статиите си и вобщо как те попадаха в редакциите», и много още такива. И почнаха разни чудеса да разправят, че те знаят моята мисия, че аз съм бил изпратен от КП, за да ръководя целото работническо движение — нелегално и легално, целата преса и вобщо **все и вся**, че аз командвам ПК на всички организации и всички те безпрекословно изпълняват, като марионетки, че аз съм той, който развалил рахатлъка на РП; създал и ръководил борбата в нея, между ликвидаторите и активистите и т. н. и т. н. Нежелателния отговор за тех ли озвери и шамарите и юмруците по главата, ританиците навред, където завърнат, скубането на косата бяха първата вкусна закуска, с която започнах своето гостуване в обществената безопасност. Полицейския «следовател» с ищах вършеше всичко това. Това придружено с най-хулигански псувни продължава около два часа — до 6 часа вечерта. Вързаха ми ръцете с безезниците и ме заведоха в салона, където имаше още 15 арестувани другари. На другия ден в 8 часа, пак ме взеха и заведоха в стаята на Драганов, където с още по-големо остървение се повтори гаврите, шамарите, юмруците и ританиците, скубането на коси и хамалските псувни. Накараха ме да пиша. Написах. Това беше вече 12 часа. След обед ме изведоха пак, недоволни от написаното от мен, заведоха ме в стаята на Гешев, катурнаха ме на пода, пхнаха ми главата в торба, сложиха ми краката в пръчките на един стол и почнаха да бият с гума дебела тояга по краката — ходилата. Воя продължи толкова, че когато спреха, аз не можех да стъпя на краката си, а се обърнах на корема си, с гърба на горе, като стъпвах само на коленете си. Почнаха да ме бият по задницата и краката, наред от доле на горе. Това продължава с малки прекъсвания, два около 5 часа след обед, когато ме взеха двама агенти и ме отведоха горе в ареста — сам в стая. До 11 април не ме биха. Инквизицията почна на 12 април. Двама агенти в 8½ часа сутринта ме свалиха долу в стаята на Драганов. Искаха от мен неща, които не съм смятувал. При отказа ми, пияния като свиня Спасов се нахвърля върху ми с стола и ме удари с всичката си сила в гърба, аз се залюлех, ударих се в стената и паднах. След това като станах, се посипаха ударите по главата и лицето ми с шамари и юмруци. Това продължи повече от 15 минути непрекъснато, от което бях подудоглушел, почти не чувах нищо, а лицето ми целото се подуд. Така с шамари, юмруци и ританици ме затласкаха в друга стая (вътрешна, която има прозорци само в двора). Там цакаха палачите. Веднага, с светкавична бързина, изотзад, нахлузиха на главата ми една торба завързаха я здраво на шията ми, блъсна ме некой и аз се плюснах на пода, като си разбих носа. Още не паднах, ударите се посипаха. Един държеше главата и натискаше устата ми, за да не се чуват адските викове, които, въпреки волята, неволно издавах. Биеха по продължение на целото тело, по задната част, по най-много по дебелите части на краката и по задницата. Биеха с гума и дебела тояга, от която при всеки удар, целото тело се свиваше от конвулсии. Периодически спираха, питаха, и като получаваша същия отговор пак продължаваха, като предварително от злота запратяха няколко ритника в хълбоците, в гърдите, вобщо където свърнат. След известно време ме обърнаха на гърба ми, тръшна се един на гърдите ми, сложиха краката ми в пръчките на един повален стол, друг натискаше краката надолу така силно, че после, когато ме оставиха, не можех да се държа на тех — като че ли те

ми бяха пречупени от коленете. Почнаха да бият по ходилата. Болките бяха неопишуеми. От една страна боли, защото съм легнал (и то ужасно притиснат от сепалия на гърдите ми) на гърба си, а целата ми задна страна е почернела и подута от тукующо свършилия се бой. От друга страна боли, защото ударите се силят по ходилата, от трета страна боли и се заднидам, очите ми изпъкват и се задушавам от това, че гърдите ми са страшно притиснати и че друг пак държи главата ми и ми притиска устата да не викам, от което не мога да дишам. Губя съзнание. След време — колко не знам, когато съзнанието и самообладанието ми се повърнаха, ме изправиха и поставиха на стол, през всичкото време се гърчех, като се стараех да седна ту на едната, ту на другата страна и поради това често падах от стола (ръцете ми бяха вързани отзад с едно друго въже). Поставиха ми кофа с вода и ме караха да си топя краката в нея. Това трая около 10 минути. През тая почивка бяха пустнати в ход най-мръсните и цинични издевателства и средства на морален термороз: вързаха на врата ми торбата, в която ми бяха пхнали главата така, че тя виси от пред; в нея поставиха гумата и тоягата по такъв начин, че от едната страна, покрай едното ми ухо, стърчи гумата, а от другата, покрай другото ми ухо, тоягата. Псувните, заканите, че ще бъда изсушен от бой и т. н. и т. н. немаха край. Агента попита нещо. Ако не му отговорих веднага, те ритва, защото не му отговаряш, ако пак му отговорих, не тъй както той иска, а тъй както ти знаеш — пак ритник, шамари или юмруци по лицето. След това пак ми нахлузиха торбата на главата, пак ме гътнаха на пода и по същия начин почнаха. Отначало по задницата, а след това по краката. Това продължава до късно, през вечерта, когато ме оставиха, аз вече не можех и да ходя, защото всеко движение на мускулите по краката причиняваше адски болки. Взеха ме трима агенти и ме заведоха горе в ареста, по задната смъртоносна стълба, като побоя продължава неофициално и по стълбата. Още като бях долу, вързаха ми ръцете с безезници и така ме оставиха с тех в ареста. Вързан с безезниците бях през всичкото време на боя и инквизицията — чак до 30 април. От въжето, с което ме вързваха всекога когато ме подлагаха на бой, и от безезниците, вените на ръцете ми бяха подути, посинели и страшно ме болеха.

Да описвам ли инквизицията през останалите дни? Това би станало много — за всеки ден по отделно и подробно е трудно, защото не бяха ден не бяха два. Боя по същия начин и много по-зверски и безжалостно продължи освен на 12 още и на 14, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 25, 29 и 30 април. Шестнадесет пъти свалих от горе (ареста) долу (в инквизиционната) и подлаган на бой и страшни мъки. Минават ден след ден и ... нема край. А болките са ужасни, непоносими. Целото тело подучо (отекло), лицето също, полуглух, като че ли си останал без кръв, адски студ, безсъница, невъзможно нито да седнеш, нито да стоиш, нито да лежиш с вързани и подути ръце. Никакъв апетит — вида на хляба раздразнява още повече — чувствавах отвращение към него. Все така дълги, безкрайни, зловещи дни и нощи. Още в първите дни на инквизицията, събрани в стаята на Драганов, заобиколили ме и готови да се нахвърлят като зверове, за да ме разкъсат, палачите Драганов, Спасов, Хараламов, Кънев, Луков и др. ми съобщават: Да не мислиш, че ще те пратим в съда. Никакъв съд, докато не кажеш всичко, което искаме. Ние имаме от съда разрешение да те държим тук, колкото намерим за нужно. Цел състав на съда се занима и реши тебе, само тебе да оставим тук. Всички останали опиват в съда и от там в затвора, а ти тук ще останеш наше къщино пиле. Ние физически и волево ще те унищожим, но ще измъкнем от твоята уста това което искаме, па ако ще и да умреш. Ние ще те умъртвим и това ще бъде напълно законно. Ти си сам, «ние сме много» и т. н. и т. н. След като ме откараха в инквизиционната и завършиха своето садиско дело, недоволни от отговора ми, Спасов вдига стола, удря ме,

след това ме ритна в корема и аз от болка паднах. Взеха ме двама детективи и ме затриха в кабинета на Драганов — бос, изпапан, с искривени от болка и ненавист черти на лицето. Драганов ме посрещна с думите: «Какво ме гледаш така като теле, твоята мама... ти нема да удържиш. Ние ще приложим всички средства, които имаме на разположение... и ти или ще кажеш, или ще умреш, а вълна жив нема да излезеш. Ти си сам а ние много. Побоя така ще продължава с месеци пред обед и след обед, всеки ден, та ще почнем и нощем — та ако можеш удържи. Аз ще те накарам за 24 часа да ти побелее косата, ще те вържа там на гредата с краката нагоре и ще висеш три дена, ще те надия цел и ще те бия по корема». При моя отговор, че аз съм в техните ръце и те могат да правят каквото искат, от това съвсем не се интересувам, той освирия и «неговата мама комунистическа, я веднага от стълбите», тласна ме из вратата, друг ме дръпна за вълчето, с което бежа вързани ръцете ми и аз паднах в коридора пред прага, пребих се. Замъкнаха ме до стълбите и ме надвесиха, за да ме хвърлят от тух — смъртоносните стълби от които бе хвърлен другаря Пандо Типов. «Каж!» Мълчах, нищо и на никакви въпроси не отговарях. Върнаха ме пак в инквизиционната и боя пак продължи. Бъди уверен — говореше ми Спасов — че аз ще се справя с тебе, аз искам хлеб да ям, заради тебе ще ме уволнят, но по-рано ти ще полетеш от стълбата, тогава аз ще напустна работата. Ти трябва да знаеш, че мен ми е заповедано, или да истръгна от теб показания, или да си вървя. Нима ти не виждаш, че ние не се шегуваме, че работата е сериозна. Аз ще употребя всичко, но ще извърша, ще постигна това, което се иска. Аз ще докарам тук жена ти, баща ти, целото ти семейство, та и детето ти. Тук ще ги разкъна, ще ги бия, ще ги нарежа на парчета, а тебе ще вържа и ще те застави да гледаш. И ако след всичко това удържиш, ще те пуцна, па ако ще би и на она свет. Аз ще докарам целата Работническата партия тук, ще им разплача мамата, но ще получа нужното (т. е. касаше се до скръпяване искусствено процес против РП) и т. н. И когато прекарвам мъчителните дни и нощи в килия № 374, когато бе невъзможно нито да стоиш, нито да лежиш, защото целото тело е отекло, ръцете вързани денем и нощем, непрекъснато, мислите една след друга не ме напуцат. Нима мен ме оставят сам, нима ще отделят моята преписка и ще ме оставят тук, за да ме умъртвят, нима ще постъпят така с РП, нима ще постъпят така зверски, така садистки с семейството ми?

И всеки път когато изскърца, аз намирам сили, за да удържа волята на нужната висота:

Компресите не преставаха, целото ми тело огнато с специални мушамы за компреси, които биваха често мокрени и пак налагани. Когато некой път пред обед или след обед не ме искарват, за да ме бият, идва агент или сам палача Спасов, за да ме държи, «под вълна пара», та така, да помине нощес, за да можеш да търпиш утре — видиш ние пак доброто ти мислим и правим... твоята мама... цинично и ехидно заявяваше той. Чак до 12 май, когато бех откран при следователя в съда, бех постоянно налаган с компреси по телото, по лицето, по ръцете, навред където адските инструменти на палачите бежа оставили своя отпечатък. Когато другарите бежа там, само като чувах техния шум и глъч, беше по-лесно да се преминават дните и нощите. Но когато останах сам, когато утихна, тишината и само очакванията да дойдат и ме вземат, мисълта, че си оставен именно, за да

бъдеш инквизиран и умъртвен, създаваха едно силно напрежение, едно силно изпитание на волята. Ден след ден, дълги, мъчителни, изпитателни дни и нощи на инквизиция и ужасен морален тормоз, и като че ли всичко това нема и нема да има край... Идвали са периоди, когато психическото състояние, в което се намирах, граничеше с умопомбъркване. До последния ден — 12 май — аз не знаех свършен ли е разпита, или не, не знаех, че ще бъда пратен при следователя в съда. Защото през ден — през два ме викаха на «разпит», извеждат ме по зловещата смъртоносна стълба и долу в инквизиционната. Скубане на косите, юмруците, шамарите и ританиците немаха край. Аз чаках инквизиция, а не пращане в съда. Един ден вързаха ми с вълже ръцете за единия крак и ме влекоха из стаята. Един от агентите вършеше това, а Спасов скубеше косата ми и ме удряше с късата гума по врата. Обещаха, че са наредили да докарат жена ми. И наистина, на другия ден тя прескочи прага на ада — обществената. Какво? Нима Спасов и компания ще изпълнат своето обещание? А това беше върха на моралния тормоз — да разкъшат жена ми, да я бият, да се гаврят над нея, само и само за да признавам. Това беше на 25 април, сутринта, когато мен ме свалиха долу в инквизиционната. Сбрани бежа всички оказани по-горе палачи. Спасов ми задава въпроса: «ще кажеш ли всичко, което ние искаме от тебе?» Жена ти е вече тук, и ние ще изпълним своето обещание. Ние ще я разкъшем в твое присъствие, ще я смажем от бой, ще доунищожим и тебе в нейно присъствие. Избирай: «Затвора или смърта.» След като получиха отрицателен отговор, те доведоха жена ми, казаха й, че тя трябва да ме застави да призная, каквото те искат от мене. Тя мълчеше. Тя беше толкова уплашена, че не можеше да говори. При това положение, те веднага ми нахлузиха торбата на главата, глъгнаха ме и почнаха ужасен бой. Жена ми изпищя и като че ли се сгромоляса. Аз не виждах през торбата. Побоя свърши и хванали за вълчето ме повлекоха към коридора. Там махнаха торбата от главата ми и ме заведоха в друга стая, където почнаха да ме разпитват, като казаха, че сега е реда на жена ми, а аз ще гледам. Може ли да си представи човек по-ужасна умопомрачаваща физическа и особено морална инквизиция! Аз бех на границата на умопомрачението. Свободно, непринудено следствие — планднешко систематическо унищожение на човека, не само с знанието, но главно с разрешението на съдебните власти (нали те дадоха разрешение да бъда държан и инквизиран в обществената, неограничено време, и бех държан 60 дни, цели 60 мъчителни дни), не само с разрешението, но под ръководството на фашисткото правителство на Ляпчава и С-о.

Въпреки всичко, нищо не може да спре неударимия борчески подем на работническите и селски маси. Въпреки всичко нищо не може да сломи моето класово съзнание и да ме отклони от позициите на непримиримата класова борба на възходящата класа — пролетариата.

Долу инквизицията в обществената безопасност!

Долу фашистките полицейски банди — убийци на верните синове на работническата класа!

Долу фашисткото правосъдие!

Долу фашистката диктатура!

Да живее работническо-селското правителство!

Петко Кунин

За нашите читатели

С брой 151/152 балканското издание на в. «Балканска Федерация» престава да излиза.

«Балканска Федерация», организирана и ръководена от най-активните борци на национал-революционните движения на балканските народи, започна да излиза през 1924 год. През цялото това време «Балканска Федерация» води неуморно и решително борба против национално-угнетителските режими на балканските държави и против техните империалистически стремления. Тя и жигосваше завоевателните апетити на големите империалисти и разоблачаваше техните агенти — балканските властници. Вместо междубалканските групировки на властниците и техната цел да държат балканските народи в днешното им окаяно положение; вместо опортюнистическото, половинчатото разрешение на националния въпрос на Балкана — «Балканска Федерация» издигаше винаги високо принципа на пълното и свободното самоопределение на всички народи на Балкана, и обединението им в една Федерация на народните републики. Срецу политиката на сътрудничество и споразумение с потиснителските прави-

телства, «Балканска Федерация» енергично издигаше нуждата от непрестанна борба срещу потисниците. Вместо индивидуалния метод на борба, «Балканска Федерация» непоколебимо проповядваше изпитания от практиката на освободителните движения метод на масовата революционна борба. Схващайки правилно днешното положение, «Балканска Федерация» винаги е изтъквала, ясно и недвусмислено, че истински носители на национално-освободителната борба са работните маси от селата и градовете и че те са единствената гаранция за успеха на тази борба.

Идеята на «Балканска Федерация» стана всеобща идея на всички национал-революционни движения на Балкана. И сега, когато балканското издание на «Балканска Федерация» престава да излиза, нейните пропагандистически задачи се подемат от органите на национал-революционните организации, които се борят неуморно за осъществяването в едно близко бъдеще идейното и организационно единство на свободните балкански народи. При това «Балканска Федерация» ще продължава и за в бъдеще при по-важни моменти да издава ред брошури на балканските езици по всички важни въпроси на Балкана.

Изданието на «Балканска Федерация» на френски език продължава и за напред да излиза. То ще дава на чуждестранната общественост верна представа за положението на поробените балкански народи, ще заздравява връзките с нашите приятели, които, помагайки на национал-освободителната борба, помагат на делото на напредъка на Балкана, на Европа и на човечеството. С това издание «Балканска Федерация» ще разширява кръга на нашите приятели из всички напредничави революционни кръгове, ще приближава масовите революционни движения на другите народи към нашето революционно движение на Балкана.

Затова ние апелираме към всички четци на досегашното балканско издание да считат за свой дълг да пропагандират и разпространяват както в своята среда, така и между небалканците, сред които живеят, французското издание на «Балканска Федерация».

Очаквайки от всички свои четци и приятели преданна и неуморна борба за нашите идеи, «Балканска Федерация» ги поздравява с повика:

Да живее балканската революция! Да живее Федерацията на републиките на балканските тридрави маси!

FEDERACIONI BALKANIK

DY-MUJUER

ORGAN I POPUVET BALKANIK TE SHTPUR E I MINORITETEVET NACIONALE

Billanca e një moti

Horizonti i Evropës e të botës ish i errët në motin që shkoi. S'është çudi. Për të bërë billancën e motit duhet marë në sy kriza ekonomike, dallaveret e diplomacisë së fshetë, konfliktet që kanë mbetur varur, mekanizma e Konferencës Nërkomëtare, shvillimi i fashizmës. Kudo rezik lufte, kudo shtypje e popujve. Balkani ka gjithatë dukje që kanë viset e tjera të botës. Si munt të bëhej ndryshe, dhe si munt të veçohej Balkani nga viset e tjera? Balkani ka edhe sherret e tij të brëndëshme, po heq konsekuencat e sherreve nëmes të fuqive të mbëdha ashtu siç i ka hequr këto gjashtëdhjetë vjetet e fundit:

S'është nevoja të kthehemi përsëri në lidhjen që ka në mes t'ekonomisë e të politikës. Kjo lidhje sot është njohur prej të gjithëve, dhe bile prej atyreve që janë kundrështarë të doktrinës marksiste.

Kur ka një depresion ekonomik në botë, marrëdhëniet nërkomëtare e ndiejnë; çdo shtet mbyllet në barikatat e tij për të monopolisuar tregun e tij të brëndëshëm; rreh të këthehet prapë në politikën proteksioniste, në qoftë se gjer ahëre anëtar i tregëtisë lirë, të forcojë akoma proteksionizmin, në pastë qënë anëtar i kësaj, gjer n'atë kohë. Moti 1930 karakterizohet me pakësimin e aktivitetit në çkëmbimet. Edhe industria, edhe bujqësia vuajnë nga kjo gjë. Kllasa punëtore u godit prej një papunësie të ashpër që s'ka shëmbëll në histori, dhe asgjë nukë provon se numëri i të papunëshmëve nukë do të rritet në motin 1921—22. Kur ka 7 milionë njerës pa punë në Shtetet e Bashkuara, 3.800.000 në Gjermani, dhe 2.400.000 n'Angli, kuptohet se ç' tronditje të madhe ka në tërë botën. Ky krach i kapitalizmës shpjegon rritjen e tarifave doganale n'Amerikë, të kthyerit përsëri në proteksionizme, që kërkohet prej opinionit publik inglis, presioni i agrarianëve që ndjehet në Gjermani, dhe grupimi i shteteve bujqësorë t'Evropës së Lindjes. Ky grup shtetesh u drejtohet veçan shteteve ballkanikë. Po ç'farë do që të ngjasë, regjimi kapitalist do të ndjekë rugën q'i ka caktuar fati, atje si kudo gjekë. Ky regjim s'gjen dot ilaç; bën varrin e tij, pas fjalës të Marksit e t'Engjelsit. Në këtë koh'e sipër, kriza ekonomike po i ashpëron kundrështimet në mes të shteteve, me qënë se kushdo prej syresh kërkon të bëhet i pasur duke batërdisur tjetrin. Lufta ekonomike që po shvillohet në sytë t'ona, gatit luftën përgjithërisht.

Diplomatica e fshehte s'ka vdekur. Kur aderuan në tezat e Wilsonit më 1917—1918 të dy kombinacionet e fuqive, Ententa dhe Imperatoritë Qendrale, gënjenin veten dhe botën, pse e dinin që nukë do të heqin dorë nga diplomacia e fshehtë.

Evropa është ngatërruar në një rrjetë traktatesh, termat e të cilëve, u janë mbajtur të fshehura kolektivitetëve t'interesuar. Franca, s'bëri më alianca më 1930 pse është mbushur plot me të këfilla; kufizohet vetëm me të mbajturit e pakteve që ka me Belgjikën, me Çekoslovakinë, me Jugosllavinë, me Rumaninë, me Poloninë dhe t'i verë në punë me anë të kontrollit që ka në popujt vasalë. Po Italia që s'është e mbushur akoma me alianca, kërkon gjithënjë t'i zgjerojë marrëdhëniet e saj, t'a zgjerojë fushën e influencës saj. Shqipëria është një protektoratë dhe Zogu një prokonsull besnik. Mbreti i Bullgarisë, Borisi, duke u martuar me një princeshë italiane, ka pranuar suveranitetit e Italisë. Ministrët e Punëve të Jashtme të Hungarisë, t'Austrisë, të Turqisë, të Greqisë, i kanë bërë vizita «duçes», kurse Dino

Grandi vete me radhë në Vienë, në Petsch, në Vorsovie, n'Ankara, e n'Athinë. Mussolini përpiqet t'i bëjë njerëzinë të besojnë se Turqin'e Greqin'i ka bërë me vete edhe se Gjermania i plegëson punët; po është zor të besojë njeri, që ka një pakt formel në mes të Mustafa Qemalit ose të Venizellos.

Po generali Ludendorf e Dusterberg, një nga kryetarët e helmetit t'argjëntë, çfaqnë dyshime përpunë të qëllimeve të vërtetë t'Italisë sotme. Kjo është bërë qendra e një kombinatë, e cila përmbledh Bullgarinë, Hungarinë dhe Shqipërinë q'i kërcënohet Jugosllavisë. Diplomacia italiane e fshehtë i përgjigjet diplomatisë së fshehtë franceze.

Të qënit të këtyre pakteve të fshehtë i ashpëron konfliktet e varur, dhe këta konflikte, si dihet, s'janë të vegjël e të pakë. Shtetet që u shtrënguan me shtatë të pranojnë traktatet e Versaillës, të Saint-Germainit, të Trianonit e të Neuilly-ut po ngrënë krye kundër traktateve. Çeshtja, gjer më tani, po rrihej nënë dhë. Sot doli në shesh. U përmënt prej të gjithë partive të Gjermanisë në zgjedhjet e fundit, pse s'ka njeri në Gjermani, i cili të vulosë stipullatat ushtëriake dhe financiare të Versaillës; gjithashtu s'ka njeri që të vulosë stipullatat morale që i a ngarkojnë qeverisë gjermane tërë responsabilitetin e luftës. Edhe kufit'e Lindjes siç janë sot s'i pëlqen njeri në Gjermani. Të gjithë politikanët e Hungarisë qahen që u sakatos vëndi i tyre; gjithashtu qahen edhe politikanët bullgarë.

Ka, pra, një parti që do revizionin e traktateve, dhe një parti që do mbajtjen e këtyre. Italia, që ka hesape të saja, ka dalë në krye të partisë parë. Franca, me «Ententen» e vogël janë partia e dytë. Ky problem është i tmershëm pse gjithë pakicat kombëtare po ngrënë krye kundër fatit tyre; tërë karta e Evropës është në rezik të ndrohet. Më të shumët e sherreve të veçante vijnë nga ky sherr i përgjithëshëm.

Gjermania dhe Pollonja mbajnë marrëdhënie tepër të ftohta. Gjermania do të marrë prapë korridorin polones e Silesin'e sipërme: revizion i traktatit të Versaillës.

Austria do të bashkohet me Gjermaninë: revizion i traktatit të Versaillës e të Saint Germainit.

Hungaria qahet se më shumë se tre milionë maxharë u robëruan prej Jugosllavisë, prej Rumanisë dhe prej Çekoslllovaqisë: revizion i traktatit të Trianonit.

Bullgaria kërkon Maqedoninë, Dobruханë e Thrakën: revizion i traktatit të Neuilly-ut, sikundër edhe të traktatit të Bukareshtit.

Me tendencat revizioniste lidhen, sikundër thamë, tendenca të tjera. Karakteristika dominante e situatës diplomatike të sotme është kundrështimi i imperializmave franceze dhe italiane në Mesdet, në Lindje, n'Afrikën e Veriut. Motin e shkuar kjo antagonizëm u ashpërua kjo antagonizëm që rëndon në Ballkan, pse Franca është prapa Jugosllavisë sikundër që Italia është prapa Bullgarisë. Dhe në qoftë se biseda për punë të «paritetit naval» u bë aqë e ashpër, kjo vjen nga shkaku se pun'e «paritetit naval» është lidhur me punëra të tjera.

Po munt të thotë njeri, konferencat, mexhesiset e Gjenevës? Kurrë shtërpësia e këtyre s'është provuar me mirë se motin që shkoi. Konferenca përgatitëse e çarmatisjes u mbyll pa nonjë rezultat fare dhe konferenca e çarmatisjes së përgjithëshme u la për më 1932. Gjer ahëre, Franca, Italia, Gjermania e viset e tjera do t'armatosen edhe ca më tepër.

Dhe tani po flitet në Paris për një zgjatje të shërbimit ushtëriak. Q' do të bëjnë këtë kohë e sipër Ballkanikët, vasalët e Francës e t' Italisë?

Horizonti po errësohet nga të katër anët, qëkur kanë nisur të shtohen ushtritë, dhe të ashpërohen konfliktet imperialiste dhe qëkur po mbahen diktaturat e klasave dhe të personave në Hungari, në Jugosllavi, në Bullgari, në Poloni, n' Itali e. t. t., dhe qëkur po bëhen përpjekje për të vendosur

diktatura të tjera e po gatuhet aventura kundër Rusisë Sovietike.

Më 1930 s' plasi lufta. A do të dalë, vallë, pa luftë edhe moti 1931? Vetëm klasa punëtore e përbotshme munt t' a ndalojë luftën, po paqaja do të jetë e tronditur edhe lufta gjithënjë e afërme, sa kohe që të mbahet më e këmbë çregullimi kapitalist.

Paul Louis

Dekllaratë e Komitetit të Çlirimit Nacional me rastin e atentatit të Vienës

Koburet q' u shkrehën përpara theatros së Vienës mbi Ahmed bej Zogollin janë një eksplozion i urrëtitjes pa anë që po zjen në shpirt të popullit shqipëtar kundër regjimit feudal-fashist e kundër kryetarit të tij, sulltanit mercenar të Mussolinit.

Sulltani i Shqipërisë, me një bylyk dallkawkësh, ushakësh e hafijesh pas, ka dal' e po shetit nëpër qytetet e mbëdhenj t' Evropës, po bën hovardhallëke nëpër baret e kabaretet e Vienës, po i derth napolonat me grusht më të djathtë e më të mëngjër, po habit botën me salltanetet e tij prej sundimtari aziatik. Në këtë kohë e sipër tragjedia e popullit shqipëtar po arrin kulmin!

Një zi e madhe, zi që s' rrëfëhet dot me gojë ka pllakosur sot tërë Shqipërinë. Kriza ekonomike po ecën përpara me një ritmë të tmerrshëm, po u gryn themelet klasave punëtore të vëndit, po i flak në rugë fshatarët, punëtorët, malësorët, zanacinjt' e dyqanxhinjt' e vegjël, po mbjell kudo varfërinë, urinë, vdekjen. Imperializma italiane po ve tërë fuqinë e saj që t' a kollonizojë «aliatën e vogël» një or' e më parë, po i zaptton një nga një gjithë pasurit' e vëndit që kanë mbetur akoma, po u rrëmben fukarasë kafshoren nga goja, po shtje në dorë edhe pozitivet më të vogla t' administratës e t' ushtërisë, po i mbush qytetet me «organizatorë» fashistë, dhe, më një anë, «blen» fushat e Myzeqesë që të vendosë disa dhjetra mijë kollonë, m' anë tjetër, thurr tela e ngre istikame për luftën e arthme.

Kjo është njera an' e fletës. Ana tjetër është fare ndryshe. Bejlerët, me anë të «reformës agrare», po nxjerin tapi për tokat që kanë grabitur, dhe legalizojnë robërin e bujkut të cilin duan, gjoja, t' a «çlirijnë»; fajdexhinjtë, spekulantët, kapitalistët, po i qitin popullit punëtor lëkurën me ndihmën aktive të qeverisë; Abdurahman Krosët, Koço Kottat e Musa Jukat po bëjnë kërdrinë; sulltani mercenar po ve milione më një anë nëpër bankat e Svicrës e t' Anglisë!

Ja, se ç' bëri regjimi feudal-fashist në Shqipëri në gjashtë vjet e sipër! Masakroj luftëtarët më të mirë t' independencës kombëtare, batërdisi me themel popullin punëtor të vëndit, rriti një klasë kusarësh zyrtarë, e bëri Shqipërinë Tarabullusin e Italisë n' Evropë! Populli shqipëtar, me shpirt nër dhëmbë, e duroj këtë fat gjashtë vjet të tëra me radhë. Sot i ka vatur thika në ashtë. S' duron më! Në Korçë, në Tiranë, në tërë Shqipërinë, populli çfaq vullnetin e tij për luftë. Regjimit po i hyn frika në palcë. Burgjet po mbushen, po mblidhen me të shpejtë ushtarë, po forcohen më të katër anët kufitë, po punon censura si në kohë të luftës, shtypit dallkawk vetë po i pritët gjuha nga rreza. Kështu, gjeneral Pariani dhe diktatorët myflizë të Tiranës bëhen hazër të mbytin në gjak çdo lëvizje të popullit shqipëtar.

Nacionalistët revolucionarë shqipëtarë i kanë ndërë si thika në zemër gjithë të vojturat e popullit punëtor të Shqipërisë. Dy nga djemtë më trima të popullit, dy burra që i a kanë kushtuar tërë jetën luftës për independencën e vëndit, deshnë

t' u japin funt mjerimeve dhe të vojturave të popullit duke çdukur nga faqja e dheut kryetarin e regjimit gjakatar të Shqipërisë, Ahmed bej Zogollin. Udhë që zgjedhnë këta revolucionarë të singertë për të shpëtuar popullin shqipëtar s' është udhë jonë. Në i kuptojmë mirë mobilet fisnike t' Aziz Çamit e të Nok Gjeloshit në veprën e tyre, i nderojmë trimërin' e madhe dhe frymën e lartë sakrifici që treguan këta dy revolucionarë duke marrë në sy një rezik vdekjeje të sigurt prej larove-katilë të Zogollit, po jemi të bindur se nukë munt të shpëtojë populli shqipëtar duke u çdukur një nga xhelatët e tij, goft' edhe bashxhelati Ahmed bej Zogolli vetë. Populli shqipëtar do të shpëtojë vetëm ahër, kur të rrëmbejë armët dhe të përmbysë tërë regjimin q' e mban në zgjedhë, të çkulë nga rrënjët klasat sundonjëse të vëndit, dhe të hedhë në det agjentët kollonizatorë të Mussolinit. Kjo pun' e rëndë që ka përpara populli shqipëtar, s' mbarohet me anë t' akteve teroriste individuale, sado heroike qofshin, po me anë të luftës revolucionare të massave popullore të vëndit, me anë të kryengritjes së përgjithëshme. Këtë tregon historia e gjithë lëvizjeve kombëtare revolucionare të botës. Për këtë arsye Komiteti i Çlirimit Nacional as ka organizuar, as organizon atentate kundër armiqve të tij politikë.

Në kemi besim në massat, kemi besim të patundur në fuqinë revolucionare të popullit punëtor të Shqipërisë. Andaj, gjithë revolucionarët shqipëtarë, gjithë të shtypurit e të shkelurit, që duan të lëftojnë kundër regjimit t' uris' e të vdekjes, i ftojme të vinë të forcojnë radhët e Organizatës s' onë, të punojnë dit' e natë pa reshtur, që të gatitin popullin për ditën e kryengritjes së përgjithëshme, për ditën e shpëtimit. Vetëm duke lëftuar në radhët e Komitetit të Çlirimit Nacional, revolucionarët shqipëtarë të singertë do të mundin, me të vërtetë, t' i ndihën popullit në luftën kundër armiqve të tij të brëndëshme dhe të jashtëme. Trimëria e fryma sakrifici që treguan Aziz Çami e Nok Gjeloshi janë virtute revolucionare të larta, të cilat na duhen për luftën e rëndë që kemi përpara, luftë për të zgjuar e për t' organizuar popullin në konditat e terrorit të math që mbretëron sot në Shqipëri. Vetëm duke punuar brënda nër popull me sistem e me durim, do të mundim t' i ngremë massat kundër regjimit edhe kështu do t' a dërrmojmë një her' e mirë diktaturën feudale-fashiste. Kur të ngrihet populli më këmbë, ahër, Zogollëve, Jukave, Krosëve dhe shokëve të tyre do t' i u ketë ardhur sosja.

Komiteti i Çlirimit Nacional deklaron edhe një herë se populli shqipëtar do t' a fitojë lirin' e tij duke lëftuar krahë për krahë me popujt e shtypur të Ballkanit, me gjithë popujt e klasat e shtypura të botës. Populli shqipëtar, imperialistët e huaj, italianët, sërëbet, e të tjerët, i quan si armiq e tij më të rezikëshme, dhe s' e pret kurrë shpëtimin nga ata.

Kshilla Centrale
e Komitetit të Çlirimit Nacional

Prix de la simple Edition: A ou B:
par No.: doll.: 0.05; fr. suisse: 0.25; fr.
frs.: 1.25; mark: 0.20; schilling: 0.30.
Abonnement 6 mois: doll.: 0.60;
fr. suisses: 3.-; fr. frs.: 15.-; marks: 2.40;
schillings: 3.60.

SOMMAIRE

Notre nouvelle adresse: Wien, IX., Postamt 71, Postfach 50
Prière d'adresser tout envoi d'argent à „La Fédération Balkanique”
— Postscheckkonto No. D-73.796 Wien, Autriche.

Prix de la double Edition: A et B:
par No.: doll.: 0.10; fr. suisse: 0.50; fr.
frs.: 2.50; mark: 0.40; schilling: 0.60.
Abonnement 6 mois: doll.: 1.20; fr.
suisses: 6.-; fr. frs.: 30.-; marks: 4.80;
schillings 7.20.

Texte croate (pages 3113—3119)

R. Radev: Ne junačka individualna akcija, već junačka borba masa! —
G. Dimitrov: Temelji, putevi i izgledi nacionalno-revolucionarnih po-
kreta na Balkanu — K. Ivčić: Novi ideolozi jugoslavstva — stari po-
bornici diktature — Apel porobljenom makedonskom narodu i makedon-
skoj emigraciji — N. Matijević: Otpočinje nova serija ubijstava naciona-
lista — Anketa Bundu Freiter Balkan — R. R.: 106 policijska umorstva
B. F.: Prebijen u zatvoru Djuka Cvijić — Našim čitaocima

Texte bulgare (pages 3120—3131)

Д. Влахов: На Балканите кипи! — Г. Димитров: Осно-
вите, пътищата и перспективите на балканските наци-

нал-революционни движения — W. Новия поход на фа-
шистката диктатура в България — Една декларация на
Добруджанската революционна организация — ДРО — П.
Луи: Европските комбинации — В. Василев: Балкан-
ските социалисти и националния въпрос на Балканите —
За освобождението на народите в Югославия! — П. Кукин:
В царството на кървавия фашизъм — За нашите чита-
тели

Texte albanais (pages 3131—3132)

P. Louis: Billanca e një moti. — Dekllaratë e Komitetit të Çlirimit Nacio-
nal me rastin e atentatit të Vienës